

ÖZEL
SAYI
I

Çıra

SANAT ve FİKİR DERGİSİ

M. Ali GÖZLER
Mehmet AKİF TUNCAY
Erdogan BENLİOĞLU
Sadı SAMRA
Doğan SALTUK
Erol ALTINOK
Şenol ÇİFTÇIOĞLU
İtcer ERKAN
Cemal AKIN
Metin KONYALI
Edip KAVUZLU
Erskine CALDWELL
Sevinç DOSDOĞRU
Yılmaz ERYILMAZ
Nejat İSTİF
Osman BAYRAM
Hüseyin KALABA
Yılmaz DAYANIR
Şefik CILASIN
Sabahat BAYDAR
Şerif ŞENOL
Gülendam GÖNÜLERİ
Arif Nihat ASYA
Gülümser KOÇ
Bülent HABORA
Charles BAUDELAIRE
Ayla ERDEM
Hasan KARTAL
Ç. Doğan ADAOĞULLARI
Tuncel DOĞAN
Ercan BENLİOĞLU
Nihat KAVUZLU
Luigi PIRANDELLO
Hüseyin Namık ORKUN
(Ve diğerleri...)



Mücadele — Gungör Kondu

YIL : I

SAYI : 5-6

1-15 NİSAN 1960

Fiatı : 100 Kuruş

Türk Hatıra Pulları



Elinizde mevcut olan Damgasız ve Damgalı pullar alınır ve değiştirilir. İhtiyacınız olan pulları kolaylıkla temin edebilirsiniz.

Edip - Nihat Kavuzlu

Adres : Eski Belediye Civarı No. 18 — Telefon : 3819

A D A N A

ÖRNEK

MUHASEBE BÜROSU

Vergi ve Hesap İşleri

Celâl Ferkoğlu - A. Hikmet Erdal

Adres : Dört Yol ağzı Ceylanoğlu Apt. No. 2 — Telf. 1414 - 1160

ADANA

Ç I R A

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

SANAT VE FİKİR DERGİSİ

CİLT : 1 SAYI : 5-6

1-15 NİSAN 1960

Sahibi :
Çıra Ortaklığı Adına
Erol ALTINOK

Yazı İşleri Müdürü :
A. Hikmet ERDAL

Hazırlayanlar :
Edip KAVUZLU
Erdoğan BENLİOĞLU
Kadir KENDİRCİ
Şefik CILASIN

Sekreter :
H. Doğan SALTUK

İdare Yeri :
Eski Belediye Civarı No. 18
Telefon : 3819
ADANA

Abone Şartları :
Üç Aylığı : 3 Lira
Altı Aylığı : 6 Lira
Yıllığı : 12 Lira

Baskı ve Dizgi :
Zemin Matbaası Kom. Şti.
A D A N A

Not :
Gelen yazılar neşredilsin veya
edilmesini iade edilmez.

Tiyatro Sezonu Kapanırken

M. Ali GÖZLER

Bu güne değin, Adana tiyatrosu'nun basına karşı göstermiş olduğu ilgisizlik, nihayet yeni müdür tarafından; yep yeni bir anlayış içerisinde değiştirildi.

Basına gösterilen iyi niyet ve sevgiyi, çaylı bir basın toplantısı yaparak bize belirten, Sayın «Haşim Hekimoğlu» doğrusu bizleri hudutsuz hoşnut etmiştir.

Basınla çalışmak, el ele verip, henüz halledilmemiş bir halde bulunan, Adana tiyatrosunu başarıya yöneltmek için ilk defa basına uzatılan, en samimi el oluyordu. Biz şimdiye değin bu şekilde bir jestle karşılaşmamıştık.

Bu gün için «Çabalama Kaptan» örneğinin de yürüyen tiyatro kadrosu, ne yazık ki, sanki çevresindeki toplumla alay ediyor ve bir şeyler yapıyor gibi gösteriliyordu. Koca mevsim geldi geçti toplum üzerinde müsbet etki edecek tek esere rastlamadık. Tüm oynanan eserler de tülütatın modernize edilmiş bir hali vardı sanki...

İlk hızını kaybeden, ciddiyetten tamamen uzak kalmış bir ekiple çalışan tiyatromuz, bugün zavallı bir halde bulunmaktadır. Bazı imtiyazlar dahilinde, ath karıncalar gibi döndürülüp durulmuştur. Tam dört yıl süren ve bu zamana değin devam eden tiyatromuz nihayet mevsimi iyi bir eser, orta derece bir oyunla kapıyor.

«Şehirli Kız» Alphonse Daudet den dilimize Ali Süva Delibaş tarafından çevrilmiştir. Eserin güzelliği ve oyunun zayıflığıyla piyesin hakiki çehresini göremedik. Lüzumsuz ve yersiz bağırımlar, zoraki gülmeler gerçek bir aktör'den beklenen şeyler değildir. Tabii ve aktris devinileri ne yazık ki çok zayıf bulduk. Fon müziği güzel, dekor ise lüsusuzdur. Kişi olarak Nurdan Tezsezen, Baykal Saran ve Oya Yurtçu ödevlerini yapmışlardır.

Şiirde Anlamsızlık ve İkinci Yeniciler

Erdoğan BENLİOĞLU

Bu yazımda «Bilmece» diye isimlendirebilmekten daha ileriye gidemediğimiz «İkinci Yeni» şiirlerinden bahsetmek istiyorum.

Anlamları o şiiri yazan şairin karnında saklı olan bu, çözülmesi mümkün olmayan bilmece şiirlere «İkinci Yeni Şiir» Şairlerine de «ikinci Yeniciler» ismi verilmiş. Daha doğrusu bu ünvanı bu şiiri yazan şairler takmışlar kendilerine.

Bu sanatçı arkadaşlarımız, bana öyle geliyor ki daha işin başındayken henüz, bir çelişmeye düştüler bu «ikinci yeni» ismiyle.

Bir kez hiç bir zaman edebiyat da eski veya yeni diye bir nen olamaz. Olamaz diyorum. Olamaz çünkü, şu acunda hiç bir nen gösterilemez ki yeni olsun, yeni olarak kalabilsin. Örneğin

Y a b a n c ı

— Önce gariplik başlar..
korkma —

Sel gibi insan akıyor
Çevrem dopdolu
Ben gidiyorum gidenle
Gelen başkası değil.

Bir el çıkıyor elimden
Bir yürek kopuyor
Benden
Sanki yağma edilmişim
Elbisem kaçıyor
Üstümden.

Kunduralarım
Suda
Uçuverdi kasketim
Başkasında

Karım mı bu titriyen gülüş?
Bu yürüyen kemik.. iskelet
Çocuklarım olmuş boyumca
Hayret.

Oysa hiç yaşamadım
İnanmazsınız ama
Yabancıyım
Beni tanımaz Dünyalı.

Mehmet Akif TUNCAY

«yeni» kelimesi bile ağızımızdan düştükten sonra eskimiyor mu?

Her güzel sanatın felsefesi bir doktrin'e dayanması gerektir. Hattâ gerek değil de şarttır. bu. Şiirdeki «His heyecan ve fikir» bulunması bu felsefi doktrin'in temelidir.

Bir, iki hattâ daha uzun bir zamandan beri «İkinci yeni şiir» yazan sanatçı arkadaşlarla konuşur, neler yapmak istediklerini sorar durum. Bu sanatçı arkadaşlardan aldığım cevaplar beni ülküleri yönünden fikren ıkna etmektен çok uzak kaldı. Uzak kaldı diyorum, çünkü: Yapmak istedikleri ile söyledikleri arasında büyük uçurumlar vardı.

Bu sanatçı arkadaşlar «Bizim şiirde yapmak istediğimiz nen, ona yeni bir söyleyiş, söylenmemiş bir söyleyiş kazandırmaktır.» diyorlar.

Şiire yeni bir söyleyiş katmak güzel, çok güzel bir nen.... Bunu kabul ediyoruz. Bir itirazımız yok. Yok ama bu yeni, söylenmemiş olan söyleyiş karşımıza tuhaf, anlamsız, histen, heyecan ve duyudan yoksun bir şekilde çıkarsa ister istemez itiraz edeceğiz.

Eski edebiyatımızda «Muamma söylemek» adıyla nitelendirilen bir şiir türü vardı. Bu ikinci yeni sanatçı arkadaşlarımız herhalde bu türü canlandırmak niyetinde olsalar gerek. Günümüz şiirlerinde bir anlamsızlık, bir anlaşılma-
mak özentişi var gibi geliyor insana. Anlaşılma-
dikça da kendilerinin daha da büyük görünecekleri, büyüyecekleri kanısındalar herhalde. Oysa yazı sanatının hangi türü olursa, olsun, bir sanatkârın yazdığı yazı, o sanatkarın iç dökmesidir. Sanatkâr kendi yazdıklarını düşündüklerini anlatacak, yazıları ile etkiliyebileceği anlayışlı kimseler arıyacaktır, durmadan.

Eski edebiyatımızda ki «muamma şiirin» ismi üstündeydi. Hiç kimse yadırgıyamazdı onları. Yadırgayıp kınyamazdı çünkü: Türkçelerinde değildi bilinmemezlik. Günümüzdekilerin adı şiir» «İkinci yeni şiir» yalnız. Şaşırtıyor insanın aklını durduruyor. Şiirlerinde güzellik mi? Yok. His mi. Göremiyoruz. Fikir mi? O da yok. Peki ne var böyleyse? Söylenmemiş bir söyleyiş dediğiniz, ahenksiz bir şekilde o «takır-tukur» kelimelerle mısra düzmek, sizin tabirinizle «yenilik mi». Yalnız yenilik için mi yazı yazıyorsunuz. Evet, bu yeni güzel olursa, faydalı olursa, hep sizlerden yanayım. Her yeni ilk önceleri bir anlayışsızlıkla

bir tepki ile karşılaşılır toplum tarafından denilebilir. Örneğin Orhan Veli, Sait Faik ve arkadaşları gösterilebilir.

Ne var ki bugünkü öncülerin tutumları onlarınkinden çok daha başkadır. Bugünkü öncüler ilk iş olarak Türkçenin törelerini zorlamaya başladılar. Hem de en tatsız, en tuzsuz bir şekilde.

Bu sanatçı arkadaşlarımız da eski edebiyatımızdan ki «muamma»cılarının yaptıkları gibi muammalarını Türkçe ile yazmış olsalardı, bunlarda zamanla durulacak, okunabilecek bir şekilde girebilirdi. Önümüzdeki kitap ve dergilerden gelişi güzel alıyorum. Bakın birisi şöyle diyor:

«Çizildim yüreklerim oluyor o şey ama o çok kıl değin canlı adamlar.

«Dip duvarları vardım o hani bir çok eski çağ güneşleri»

Belki yenidir. Belki şüirdir. Ama Türkçe değildir. Olamaz.

Bir başka şiirin iki mısrasına (Bunların mısraya benzer yeride yok ya) daha gözatalım.

Küçülecek ağlanır genişlenir uzardı ne kadar tuttumsa'da sessiz bir çevre ellerinde hep aynı gökyüzlü etsiz sabahlarla işlek uyanır da dışarlardan çizildikmi durduruc saçlarını yalnız yürek ve gözlerle dolu bir ikimiz olurduk.

Bunların anlamları şairin karnında olabilir ama, Türkçe neresinde. İkinci yenicilerin yaptıkları bütün bu zorlamalar bir öncülük özentisidir, belki. Ezra Pound, Samuel Pecket, Eupene Ieneco ve onların benzerleri örnek olarak gösterilebilir. Ama zannetmemki bunlar söylenmekle bu problem çözülemez. Bu örnek verdiğiniz şairleri iyice incelemiş olsaydınız, onların hiç bir zaman dillerini zorlamadıklarını da kolayca görebilirdiniz.

Belki bu sanatçı arkadaşlarımız, bilinç altına veriyorlardır tüm bu kargaşalıkları çok yadırgıyorum, yadırgıyorum çünkü narkoanalizdeki bir hasta bile kendisini bu kadar tuhaf, bu kadar saçma şekilde kullanmayacaktır.

Hani ağzımızdan gelişi güzel sızıvere, u bilincin uzak kalan sözlere benziyor, şimdiki şiirlerimiz.

Bu sanatçı arkadaşlarımıza göre sanat salt sanat için, salt sanattan anlayan bir kaç sanatçı içindir. Salt bu bir kaç sanatçı okusun diye mi yazıyorsunuz yani?

O halde yazdıklarımızı bastırmağa ne lüzum

Sabâ Melikesi

Seni ilk çağ gibi düşünüyorum,
Seni aynaların ötesi gibi.
Söyle, yalnızlığın nasıldı Belkis?
Olur muydu söyle,
Şarkıları duymadığım
Unuttuğun saçlarını?

Şaşkın geceler gibi
Boşluğa düştüğün olur muydu hiç?
Nasıl! Nasıl! Olur muydu senin de
«Ha ölüm, ha yaşamak!» dediğin?

Güzelliğin evrene vurmuş,
Duyarım nice yıldan sıcaklığını.
Söyle, yaşıyor musun hâlâ?
Ellerin, ayakların var mı?

Tut ki görüyorum seni.
Olağanüstü bir geçitteyiz tut ki.
Duysan asırların eridiğini, bir bir,
Senin çok uzak geleceklerin, benim şimdiki
Baksan ki gelmişler yanyana,
Uzansam ulu bir rüyada gibi,
Söyle, görür müydüm Belkis
Aynaların kırıldığını, sen bölünmeden
Kitapların durup durup titrediğini?

Seni ilk çağ gibi düşünüyorum,
Seni kapanmayan perdeler gibi.
Söyle, karanlığın sana mı Belkis,
Söndüğü bellisiz yıldızlar gibi?

Sadi SAMRA

var peki. Yok toplumda bu yazdıklarımızdan duyulmuş etkilensinler diyorsanız, neden okuyanın kulağını gözünü düşünmüyorsunuz?

Konu yenilikse, Yunus Emre Memduh Şevket, Ahmet Haşim, Yakub Kadri en yeni alanımız kadar yeni. Hemde eskimiyecek kadas yeniler.

Şiirde muammalar, içe kapanklılık yine kabulum. Aşırı olmadıkça bizde sizden yeniden tarafayız.

«İnsanlar iyidir değil mi seni ondan çiziyorlar değil mi

— Bak bir çarmlızsız İsa geçiyor beyaz ellerinde matbaa mürekkebin.

Bunlar hiç olmazsa Türkçe, yenilik muhakkak ki güzel nen, Muhakkak ki lüzumdu. Yeniliği sevelim ama, beyler Türkçemizi daha, çok da ha fazla sevelim.

Gecedeki Leke

Doğan SALTUK

Kadın içkisini yudumlarırken ben üçüncü sigaramı içiyordum. Buram buram bir ter vardı şakaklarımda. Duman ve içki kokuyordu salon. Cepleriyle konuşuyorlardı erkekler, Kadınlar burun delikleriyle. Orkestra coşmuştu, Tuna dalgaları çalınıyordu. Kadınlar coşmuştu. Habire içiriyorlardı cepleriyle konuşanlar. Orkestra birdenbire sustu, renkler birdenbire değişti, sonra kanı titreten bir keman sesi, kadın soyunuyordu. Önce zilleri attı çıt çıt, tülleri attı of off. Soyundu soyundu soyundu. Pist küçüldü, küçüldü, bitim noktasında allı allı, zilli zilli, pullu pullu, sokak yosmaları belirdiler.

Çevreme baktım., Çehreler hep aynıydı, hep bildikti, hep dosttu. Işık birdenbire karardı. Saat üç defa vurdu dann, dann dann, Horoz üç defa öttü çöplüğünde, kadın üç defa inledi ay ayy ayy. Bu gece olaylara gebeydi.

Üçüncü paketindeki son sigarayı göstermeden yaktım. Bir bildik tanımadığım bir içki uzattı. İçmekten korkuyordum.. Sert bir içkiydi bu. İçkiyi ilk içen genç gibi kızardım. Başım alabildiğine dönüyordu, midem alabildiğine fırtınalıydı...

Kadın barmenle konuşuyordu. Biraz önceki soyunan kadın değildi artık. Eteklerini sıkı sıkıya kapatmıştı. Habire konuşuyordu habire içiyordu. Garson masadaki sigara külünü boşaltıyordu. Ceplerimi yokladım. Elime boş üçüncü paketi geldi.

— Bir sigara verirmisiniz dedim.

— Hay hay beyim. Dedi.

Gelincik paketini uzattı, bir tane alarak yaktım, Müzisyenler yavaş yavaş gitmeye hazırlanıyorlardı. Az önce kadeh sesleriyle kadın kahkahalarıyla, isterik [sarhoş soluklarıyla dolu olan salon bir ölüm

Senin İçin

Gurbetlerde...

Unutulmuş, kahve köşelerinde
Uyursam, senin içindir.

Nedendir uzak kalışım

Aynalardan.

Bilemezsin ki...

O kadar sessiz ve *İçliki

A-nı-la-rım

Dokunsalar hüngür hüngür

Ağ-la-rım.

Yaşamak

Mesut olmak

Her şeyden uzak...

Karınca kaderince

Kilometreler elverir

İsterse gökler.

Sulara düşen ümitler

Senin için.

Erol ALTINOK

sessizliğine bürünmüştü, Işıklar geceye veda ederek karardılar. Tekbir lamba aydınlatıyordu salonu artık. Garsonlar masaların örtülerini topluyorlardı. Kim bilir kaç sarhoş şimdi karısı ile döğüşüyor, kaç sarhoş dansettiği kadını düşünüyor, kaç sarhoş bir kösede juyuyup kalmıştı...

Kadın oturduğu iskemleden indi, Barmene anlamsızca güldü. Garson mantosunu hazırlamıştı. Yüzünde mutlu olmadığı halde. Mutlu görünmek için çabalayanların garip çizgileri vardı. Bir kaç saat önce soyunan o şilveli o sıyrık kadın değildi artık. Biçimsiz biçimsiz yürüdü, çıkış kapısında barmene son bir işaret yaptı. Garsonun koluna girerek beraberce çıktılar.

Hesabı ödiyerek dışarı çıktım. Sulu sulu kar yağıyordu, başım müthiş ağrıyordu yerden bir tutam kar alarak şakaklarıma, anlıma sürdüm, iyiden iyiyeye üşümüştüm, çeketin yakalarını kaldırdım. Karanlık, sessizlik sokak lambalarıyla alay ediyorlardı. Köşe başındaki Aptinin sabahçı kahvesine yürüdüm.

Dostlarımdı buranın sakinleri. Memo vardı, Recep vardı, Hasbi vardı. Memo Kezbanımı düşünürdü. Bu yaz gelin alacağım derdi. Basra oynardık. Dam'a Kezbanım derdi. Çok hoşlanırdı. Dam'dan basra yapmaya. Hele Dam'ın üzerine vale düştümü mutlu olurdu. Memo düştü derdi ve gülerdi. Recep Dudusuna yangındı. Onun resmine günde belki on defa bakardı, bakar bakar da gülerdi. Her dost Dududan söz ederdi. Hasbi Zeynebi sevmekten mutluydu. Her gün şu türküyü söylerdi. -«Zeydebi bu akşam ettiler gelin Zevnebi Zeynebi nazlı Zeynebi.

Ocakçıya iyi bir çay yapmasını söyledim. Bir sandalye-

Susma Nedenleri

Şenol ÇİFTÇİOĞLU

Bu başlığı görünce görütüm yanlış anlaşılmasın; bazı sanatçılarımızın susma nedenlerini anlatmak istiyorum bu sözümle. Şöyle bir düşündüm de çoğu sanatçılarımız susmuş durumdayız günümüzde. Gerçekten, bu haklı bir susuş mu bilmiyorum? Ama sizler bu sözüme; «neden» diyeceksiniz.

«Neden susacakmış sanatçı» bir çok nedeni var bu susmanın. Bence en büyük nedeni; her an karşılaştığımız sanat akımları olmaktadır günümüzün. Sanatçılarımızın çoğu, hangi akımdan yürüyeceğini şaşırmış durumdayız memleketimizde. Çoğu da yeni bir akım yaratmak, yeni bir şekil bulmak ereğiyle çırpınıp duruyor sanat sahasında. Çırpınmaya katlanmıyorlar da susmak gereksinmesini duyuyorlar bu durumda.

Bakın, Yaşar Nabi ne güzel diğiniyor bu derde; «Arkalarında sağlam birer eser bırakmış, dolayısıyla kendilerine güvenlerinin sarsılmaz olması gerekenleri bile bir telaş bir kuşku dur sarıyor, zamanın eskitme gücünün hangi tarihten sonra

ye yığılırcasına oturdum. Kadının soyunuşu geldi aklıma, acı acı güldüm. Uyuyanlara bakıyordum. Uyandırıp konuşmak, dertleşmek istedim. Sonra vazgeçtim. Onların nefes alışmalarını dinlemek bile tatlıydı.

Ocağı çay soğuyor bey dedi.

— Soğusun. Dedim. Başımı önümdeki masaya koydum. Başım alabildiğide dönüyordu, midem alabildiğine fırtınalıydı.

eserleri üzerinde etkisini göstermeğe başladığını kendikendilerini sormaktan geri kalmıyorlar, yaşları artık kökten bir yenileşmeğe imkân vermiyecek kadar ilerlemiş olanlar bu kararsızlık içinde işlerine aynı güvenle devam etmek hevesini kendilerinde bulamıyorlar, Da-

Ayrı Yaşantı

Anılarımı ittim ötelere
Bir parçası kopup geldi
İçinde sen vardın
Gözlerinin yeşili vardı
Yeşil de öylesine yeşil hani

Sokak ortasında iki kişi
konuşuyordu
Birinin gözlerine baktım
İçinde sen vardın
Dudakların vardı
Dudakların al al
Al da öylesine al hani

Aynalarda yitirdim kendimi
Baktım karmakarışık yüzüme
Yüzümde sen vardın
Gözlerinin yeşili vardı
Dudakların vardı al al
Ellerin vardı
Pembesi yitik beyazı yitik
Ellerin de öylesine el hani.

İlter ERKAN

ha gençlerse, bir gün doğruluğuna inanıp sarıldıkları bir çığırın aradan çok zaman geçmeden eskimeğe, ekini belli etmeğe başladığını görerek eskiye dönmeğe daha sağlam bir yeni aramak yolları arasında şaşırıp kalıyorlar« Gerçektende sanatçı kendini göstermek istiyecektir.

Sanat yaşamında. Bundan ötürüde çaba harcayacaktır. Ama ne varki; buna engel olacak koşullar karşısında susmak gereksinmesini duyuyor bazı sanatçılarımız. Böylece bu akımlar sorunu genç - yaşlı çoğu sanatçılarımızın susma nedenlerinden biri oluyor günümüzde.

Salt bunu, susma nedenlerinde biri de dil sorunu bazı yazarların. Hangi dilden (Melez Türkçe - Öz Türkçe) yazacağını şaşırmış durumdayız. Yaşlılar eski alışkanlığını bırakmıyor, gençlerse kendini okurlara tutundurmak tutkusunda, her an bu soru var bu yazarların kafasında; «acaba eski dilimizle mi, yoksa öz Türkçe ile mi yazsam daha çok tutunurum?» Öyle ya okur da ikiye ayrılmakta memleketimizde, Bir kısmı öz Türkçeyi seviyor, bir kısmıda karışık türkçeyi. Örneğin; geçenlerde «Şehir Tiyatrosunda» bir sanat toplantısı yapılmıştı. İşte orada öz türkçenin savunusunu yapacak oldular, karşıt görüşü savunanlar oturdukları yerden olsun, yanıtlama da olsun lokur lokur lokurdandılar. Oysa toplantıda bulunanların çoğu genç çağırılırdandı. Bu durumlar da sanatçı eser vermekten korku duyuyor bence. Susma nedenlerinden biri oluyor bu, sorun.

Ama sanatçılarımız susmamıdır bu güçlükler karşısında. Hayır kendi düşünceme hayır. Tutumunda bilinçli yürüyen, çalışmalarında yeniyi, güzeli arayanlar bence okurlar yönünden her an tutulur sanasçılık yaşamında.

«Üçüncü Katın İnsanları»

Ya da Gerçek Şiir

Cemal AKIN

Politika sahasında başarıya ulaşan Sayın Yırcalı'nın karşımıza bir de gerçek ozan olarak çıkışını bazı sanatdaşları yadırgadılar.

«Efendim hayatımız boyu uğraşırız da bizim için ufak bir yazı yazmazsınız. Bu adamın nesi var? Yazdıkları şiirmi yani» diyenler bile oldu.

Ne tuhaftır ki, dergilerimizin çoğu bir iki kelimeyle sözcükleri zor kuran şahısların yazı ve şiirlerini duyarsızmışçasına yayınlıyorlar. Bir dergi baştan sona dek en iyi sayfalarla doldurulsa, içinde bulunan kötü bir şiir ya da yazı gözünden kaçmaz okurun; O kötülük yalnız o sayfa için olsa, neyse? Tüm, derginin o sayısı karamsar görünür; kötü ve tatsız bir izlem bırakır, kişide...

Günümüzün ozanları - gerçek olanlar için söylüyorum - olmasa, o sayfalarda okunacak az nenler bulacağız hani! Kendilerini bize betikleriyle kabul ettirenler de yok değil; «Üçüncü Katın İnsanları»nı örnek gösterebiliriz buna.

Sıtkı Yırcalı, herkesden ayrı bir yolda yürüyor.

Yolu ışıklı; pırıltılı da hem...

Sayın Yırcalı, ne dünkülerin etkisin de ne de yenilerin.

Yolunda bazı, yavaş gidiyor... Bazı da çılgın-

Dünyasız

Açarsan bakılır karanlık nasıl
Bükük bilekleri sinip omzuna
Belki yarım bir şarkı kendinden uzak
Yeniden durulan yalnızlığına.

Ardından geliyor susuz bir nehir
Üstünde eskiyen bir yağmur daha
Bütün yıldızlarını serper sabaha.

Ölümün çiçeklerle görülecek şey
Güneşle geçilen her sokak gibi
Dudaklar gülüşe sonra kilitli.

Artık sokaklarda kara bir şeytan
Geçirir güneşi dudaklarından

Metin KONYALI

ca, koşarcasına. Durakladığı olmuyor değil;

«Katlarımız iç içedir
Merdivensiz dip dibedir»

Ama bu duraklama betiğin bazı yerinde kıpırdanıyor: İki bölüme ayırmış şiirlerini bay Yırcalı. «Memleket yer yer» de kişiliğini zor bulan ozan, İkinci bölüm olan, «Düşünceler duyu duyu» da yer yer olgunluğu göze çarpışa da acı - buruk bir havası oluyor bunların.

İlk bölümün birinci şiiri şöyle bitiyor:

«Canım kurban insanına, taşına, toprağına
Anadolu.» Anadalu özlemi ve sevgisini vermekle kalmıyor Bay Yırcalı;

«Un'un beyazlığı insan yüreğinde aydınlık
Şehirler, köyler evler dolusu
Bir keyifli ateş bir ince dumandır tüter ocak
ocak.»

Ekmek kavgamızı ve her ekmek yiyen canlıya saygımızı belirtiyor. Kutsal bir nen kılıyor.

Sayın Sıtkı Yırcalı'nın yaşamak, mutlu bir yaşamak özlemiyle çırpındığını anlıyoruz.

Örneğin:

«Bütün bunlar bizim mi bizim
Güzel mi güzel
Tatlı mı tatlı»

Sayın ozanımız çok haklı belki? Her neni öyle duyduğu gibi yaşar, yaşadığı gibi duyar. Bu herkes tarafındad bilinen bir gerçektir.

...Ve «Sonları'nda;

.....
İnsanlık var serde..
Bu canım ipek şehirde
Sevip yaşamamın tadı
Bunlardan da ayrı tattı.»

Bu şiiri —1956 da— Bursada yazmış.
Köyde okunacak olursa; kent özlemi aşıyor

kişiyse. Kentlerden birinde okunacak olursa; Bursa özlemi...

«Üçüncü Katın İnsanları»n da en güzellerinden olarak «O dağın ardından»ın birincisi çıkıyor karşımıza.

«I.
Çevir bana mahmur gözlerini sevdiğim
Onların içinde yeni bir dünya görmekteyim.
Tıpkı çocukluğumda
Bir dağın ardında
Hasretini çektiğim dünyayı arar gibiyim.»
Yapıtın ortalarında bitiyor birinci bölüm.

* *

İkinci bölümde başarıya ulaşan hattâ yer yer kişiliğini aşan bir tad çıkıyor gözlerimize.

«Yitikler» beşincisi oluyor «Düşüncelerin»
«Günlerden bir gün
Bugün, dün, her hangi bir gün
Kuşlarımı kaybettim»

diyen ozanda bir dil bilisizliği seziliyor.

«Bir gök kubbe altında
Balıklarımı yitirdim»

Hem «kaybettim, diyor. Hem de «yitirdim» Bazı yerlerde —Ana— dil (Halk deyişi) —Öz— Türkçe özentilerini denemiş. Başarısı bu yönden eski ve az Bay Yırcalı'nın.

Tam özenmiş Öz—Türkçeye. Anlamadan, bilmeden özenmiş. Bir çokları arasından;

«Kuşlarımı kaybettim»
«Balıklarımı yitirdim»

Örnek bunlara.

«Düşünceler» Sonları'yla sonuçlanıyor:
«Sonra buldum onları yeniden buldum
İnsanların unutup
Tanrının bildiği yerde»

Bu mısra'lar bize kadar ulaşmış çünkü gazilerimizi düşündürüyor.

O yitik dostların camilerde olduğunu; Aramızda bulunduğu anlaşılıyor:

«Köpüklerin tükenip
Göklerin bittiği yerde»

Artık gerçekten tanıklıyor onların tanrı katında olduklarını bize.

* *

Gecelerin Bitiminde

Tüm yokluk içindeyim bugün
Karanlık gecelerin bitiminde
Daha sessiz, daha bezgin tutkularım
Bilmediğimiz anıların ötesinde
Neler istersin?

Ödünç sevişiriz
Alabildiğine
Seviler dolar kalbimize o gün
Bir an sevinç duyarız ta derinden
Özgürlüğün bitimine
Cevap veren kim?

Daha sonraları yanacaksın
Yanacaksın bu arzuyla
Hislerin galebe çalacak bir gün
Ve tekrar
Yıldızların öpüştüğü akşamlarda
Yalnızlığı istiyecek
Mutlu gerçekleri göreceksin.

Ben delicesine, sen delicesine,
Yıldızlar delicesine
Sevişelim
Tüm delicesine...

Edip KAVUZLU

«

Sevişirler, ölesiye sevişirler.»

İşte! gerçek şiirin soluklu mısra'sı.

«Gökyüzü,
Yeryüzü,
Toprak ve ötesi...
Bir dünya kilitlenmiş üstümüze.»

Evreni bize başka türlü anlatan bir çok ozanlarımız var. Fakat bu mısralar gibi olgun ve sıcağın bir anlatış başka nerde olabilir?

«Kilitlenmiş dünya» betiğinin en güzel şiiri Bu kilidi açacaklar ve bizi ikinci yaşamımıza götürecekleler. Bu kilit üstümüzde bu kapıyı bulundukça hapisiz bu zindana.

«Üçüncü Katın İnsanları» 1959 un en iyi betiklerinden biridir. Dörütmen

(Sanatkâr) bir ozan doğdu kuşağımıza.

Sayın Sıtkı Yırcalı'yı tebrik ederim.

Noksanlarını tamamlayıp çıkacaktır karşımıza bundan böyle. Dergilerde yeni çıkan şiirleri bize bunu tanıkladı.

Diğer ozanlarımız daha ne kadar süsacaklar?

Kuyudaki Zenci

Yazan : Erskine Caldwell

Çeviren : M. ULUAĞAÇ

Jules Robinson yatağında horlarken tilki peşinde olan köpekleri tarafından ansızın uyandırıldı. Hayvanlar buradan bir mil ötede yeni bir iz üzerinde idiler. Jules yere atladı. Ayakkabılarını çarçabuk giydi. Evin önüne doğru seğirtti.

Şapkasını kocaman bir el gibi kulak ardına yerleştirerek eve hakim tepeden köpeklerin kovalamacasını dinledi. Sesi toplayan şapka sayesinde köpeklerin çalılıklar arasında dört nala koşuşunu açıkça işitebiliyordu. Jules, köpeklerin eski bir iz üzerinde olmadıklarını o saniye anlamıştı. Şapkayı başına geçirdi. Ayakkabılarını bağlamak için eğildi. Korkak bir ses: «Baba! dedi. Şimdi gitme. Bekle biraz gün ağarsın».

Jules geriye döndü. Odalarının penceresinde, iki kızımın silik gölgelerini belli belirsiz gördü. «Jessie ve Clara, yalnız başlarına işlerini yürütecek yaş-talar» diye düşündü. Ama bu gidip tilki avlamak istediği zaman onların engel çıkarmalarının önüne geçemezdi.

— Hadi yat uyu Jessie! Sen de Clara.. Küfretti: Köpekler tam tepeler. Güneş doğmadan, sesin ulaşacağı yerden daha uzağa götüremezler beni.

— İnsan korkar baba! dedi Clara.

— Neden korkarmış? Jules sabırsızlıkla sordu, Jessie, sen koca kızsın. Korkmanız için sebep yok, ortada. Hem insan bu büyük yerde neden korksun?

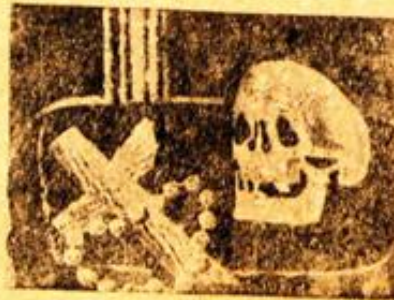
— Köpekler bir an duruverdiler. Jules sessizliği delercesine kulak kabarttı. Ne kadar kö-

pek varsa hepsi aynı zamanda yeniden havlamağa başladı. Jules ayakkabılarının bağlanmasını tamamlamak için eğildi. Uzaktan uzağa, avlanan birçok başka köpek sürülerini dinledi. Ve ufka dikkatle bakınca tilki avcılarının ısınmak için yaktığı ateşlerin pırlıtlığını gördü.

— İlle gidecek misin, baba? diye Clara sordu.

— İlle gideceğim, dedi adam.

İki kız koşup yattılar ve yorgun başlarına kadar çektiler. Köpekleri takibetmeyi aklına koyduğu zaman Jules Robinson ile münakaşa etmek imkânsızdı. Bu aşırı iptilâ yortu günleri daha da canlanırdı. Ve Ocak ayının ilk haftasının sonunda Georgie'yalı bütün erkekler, gece gündüz sadece tilki köpeklerini değiştirmek ve «uuuuu...» diye bağırarak meşgul görünürlerdi. Güneşin batışından ertesi sabah doğuşuna kadar ormanlar, tarlalar, otlaklar, bataklıklar vakitli vakitsiz havlayan köpekler ve çamura bulanmış insanlarla karınca gibi kaynaşırdı. Her iki yüz metrede bir, dikenli tel örgülerle ayrılmış bu bölgede hiç kimse,



Brqgue

köpekleri, atla takipetmeyi düşünmezdi.

Tilki avcılarının, köpek sürülerini kaybetmemeleri için ayaklarını tez tutmaları gerekti.

Güneş battıktan sonra her türlü dört ayaklı yaratığın dışarda bulunması tehlikeliydi. Zira köpekler de av kokusunu almış olurlardı. Hem açlıktan bir deri bir kemik kalmış hayvanların teşkil ettiği başıboş sürüler ortalığı kırıp geçirirdi. Danaları, yaban domuzlarını hattâ sarı tüylü vahşi kedileri parçalayıp yerlerdi. Öyle ki, iki haftadır tavuklar bile bir saat önceden kümeslerine sığınmayı öğrenmişlerdi. Çünkü köpekler aç kurtlar gibi güneşin batmasını bekliyemiyordu.

Jules nihayet ayakkabılarını bağlamayı bitirdi. Evin köşesini döndü. Tepeye ulaşan keçi yolu, binanın arkasından başlıyor ve genişliyerek yamaçta çalılar arasında gözden kayboluyordu. Kuyunun yanından geçerken Jules durdu. Dönünceye kadar içecek tütününü var mı, yok mu diye bir baktı: Cebini karıştırdı.

Birdenbire arkasında boşalan bir fincanın çıkardığı sese benzer bir şarıltı işitti. Jules kulak kabarttı. Gürültü bir kere daha oldu. İşitebileceği mesafede dere mere yoktu. En yakın su kuyuda bulunuyordu. Kenarına yaklaştı. Kuyunun ne kıyı seti, ne de çıkışı vardı. Altı yedi metre derinliğinde, üzeri evcil domuzların ve tavukların düşmemesi için tahtalarla örtülmüş basit bir kuyuydu. Bir ses :

— Ne olur beyefendi gelin bana yardım edin! dedi. Jules ellerini yere koyarak çömeldi. Karanlıkta kuyunun kapağını görmeğe çalıştı. Eliyle tahtaları yokladı. Üçü yer değiştirmişti: Bir dananın geçebileceği genişlikte uzanan zindan gibi bir kuyu. Jules başını uzatıp kulak vererek:

+ Kim var orada? dedi.

Ses evvelkinden daha zayıf tekrar etti.

— Ne olur beyefendi gelin bana yardım edin.

Şarıltı yeniden başladı.

— Dipte kuyunun suyunu bulandıran da kim? Jules sordu.

Hemen gürültü kesildi. Şarıltı da durdu. Robinson iki yanını araştırdı. Bulduğu taşı kuyuya attı. Taşın suda çıkardığı «culomp» sesini işitinceye kadar saydı.

— Dipte kim olduğunu bilmiyorum; ama nasıl pathiyor, dedi Jules. Kim var aşağıda?

Cevap yok.

Jules el yardımı ile kovayı aradı. Fakat bulamadı. Aksine parmakları, yumruğundan daha iri bir taşla rastladı. Ve onu da kuyuya attı. Ağır taş suya düşmeden önce bir şeye değdi. Aşağıdan gelen ses:

— Aman beyefendi dibe iniyorum. Elimden bir şey gelmiyor, dedi. Burada beni suyun içine çekip götürmek isteyen büyük bir el var sanki. Aman beyefendi!....

Tepede avlanan köpekler yön değiştirdi ve doğuya doğru yola çıktılar. Tilki izini karıştırmaya uğraşıyordu. Ama Jules'ün köpekleri kolay kolay hataya düşmezlerdi. Onlar adeta bir tilki kadar kurnaz olmuşlardı.

Jules kalktı. Kovalamacayı dinledi ve köpeklerine:

— Ulu hu uu!... diye bağırdı.

Bu; köpekleri evvelkinden daha kuvvetli havlattı. Ses sordu:

— Yukardaki siz misiniz Bay Jules?

Robinson yeniden kuyunun üzerine eğildi. Bir kulağı her zamanki gibi köpeklerindeydi. Tamamen taze bir ayak izi üzerinde oldukları sırada peşlerini terketmek işine gelmezdi.

— Benim, dedi Jules. Kim var orada?

Ses cevap verdi:

— Bokus Bradley! Bay Jules.

— Bokus öyle 'suyu bulandırıp kuyunun dibinde ne yapıyorsun.

— Size olduğu gibi anlatacağım, dedi Bokus. Az önce köpeklerimi kaybetmemek için tepeden iniyordum. Ayağım kuyunuzun kapağına takıldı. Nasıl oldu bilmiyorum. Kendimi sanki bir keçi yolunda tırmanır buldum. Kuyunuzun kapağı beni çekememişti. «Uf» bile demeden baktım ki kuyunun içindeyim. Düştüğümündenberi buradayım. Bütün gece kuyuda kaldım gibi bir şey... Kızmadınız değil mi? Vallahi hiç kabahatım yok!

— Kuyumun suyunu bulandırdın, dedi Jules. Böyle şey hoşuma gitmez.

— Hakınız var, doğru, de-

di Bokus. Ama vallahi billâhi hiç mi hiç taksiratım yok bunda.

Jules sordu:

— Köpeklerin nereye gitti Bokus?

— Zerre haberim yok! Kuyuya düştüğümündenberi bir daha seslerini işitmedim. Peşleri sıra tepeyi inerken derenin kenarında idiler. Sen, şimdi ne yanda olduklarını işitiyormusun Bay Jules?

Bir çok, köpek sürürüsü işitiliyordu. Jules'ünkiler tepenin üzerinde doğuya doğru koşuyordu. Bir başkaları dere kenarında avlanıyordu. Dağlardaki diğer köpek sürüleri de ses veriyorlardı ama o kadar uzaktaydılar ki, kime ait olduklarını söylemek güçtü.

— Bana öyle geliyor ki senin köpekleri dere kenarından işitiyorum, dedi Jules. Bataklığa doğru gidiyorlar.

— U u hu uu!... diye bağırdı Bokus.

Kuyudan çıkan ses, boru ile büyütülmüş bir patlama gibi Jules'e çarptı.

— Bokus! Köpeklerin sesini çukurun içinden işitemezler, dedi.

— Farkındayım. Onun için buradan çıkmak istiyorum. Zavalı köpeklerim kendilerine seslendiğimi işitemezlerse ne yanda avlanacaklarını bilmezler.

(Devamı Sa. 36 da)

Karşıt

TÜM İYİ DİLEKLERİMLE KOŞTUM İNSANLARA
SEVİNDİLER...

BİR PARÇA MUTLULUKTU İSTEDİĞİM
VERMEDİLER...

Sevinç DOSDOĞRU

Jean - Jacques - Rousseau

Derleyen: A. Y. ERYILMAZ

İnsan, düşünmek, sevmek ve inanmak için dünyaya gelmiştir.

Rousseau 28 Haziran 1712 de İsviçre'nin Cenevre şehrinde doğmuştur. Ailesi aslen Fransızdır. Babası Isaac Rousseau oldukça şöhretli bir sanatçıydı, annesi Suzanne Bernard tahsilli bir İsviçre'liydi.

Konuya meşhur Alman edibi Schiller'in Rousseau hakkında yazdığı şu sözlerle giriyorum. «Sen, Rousseau, bu dünyanın adamı değildin, onlar için sen çok namuslu ve çok büyük bir adam-sın. Senin aramızda işin yok. Git, meleklerin, yani kardeşlerinin arasına karış; çünkü sen onların arasından ayrılarak içimize düştün» Schiller'in Rousseau'ya olan hayranlığını eserlerinde de buluyoruz. Schiller (les brigant) isimli eserinde kahramanını ağızından konuşturur. «Ben ne cahil ve ne tubaf bir deli imişim. Senelerce insanlara hakikati öğretmeye çalıştım, ve hepsinin gayzını ve nefretini kazandım.»

Rousseau hakkında İbrahim Alattin bey şöyle demektedir.

«Rousseau'nun lisanı temiz bir Pınar suyu gibi tabii ve berrak ve bir iksir kadar kudretli ve müessirdir. Feysefeside üslubu gibi sadelik ve tabilik için de en yüksek kanaatleri ruhun en derin köşelerine aşılacak mahiyettedir.

Mamafih garbın büyük adamları arasında lisan ve edebi eser itibariyle onu çok geride bırakacak edipler, bilgi ve nisbet noktalarından ona belki üstatlık edecek filozoflar çoktur. Ancak Rousseau nun emsalsiz bir mütefekkir oluşu insanlar arasında musavatın, milletler içinde hürriyetin vehelk hükümlerinin ilk Peygamberi buyurmasındandır. O, tıpkı bir Peygamber gibi zamanının ve kendinden sonraki asırların fikirleri ve kanaatleri üzerinde müessir oldu. Rousseau'nun edebiyatı san'at aleminde Romantizmin doğmasına sebep olduğu gibi terbiye ve tedris aleminde de tabiate, çocuğa tetkik ve müşahedeye ehemmiyet vermeye müstenit olan en yeni terbiye cereyanlarının ve tedris usullerinin bulunmasına müessir olmuştur.»

Rousseau hakkındaki küçük kitabında Sedat Simavi Rousseau'nun tesirlerini çok güzel anlatmaktadır. Der ki «Rousseau Voltaire ile beraber on sekizinci asrı baştan başa işgal eden iki bü-

simadan biridir. Onun eserleri kadar muassırları üzerinde geniş ve şumüllü tesir yapan muharriri, dünya edebiyat tarihi pek az kaydetmiştir. Rousseau'nun eşyaları arasında onun fikirlerine felsefesine ve prensiplerine hayran olan pek çok kim-selerin mektupları bulunmuştur.

(Sosyal Mukavele) ismindeki eserini dünya inkilâpçıları bir mukaddes kitap olarak tanımış ve demokrasileri onun nazariyeleri üzerine bina etmişlerdir.

Birçok Fransız ve ecnebi muharrirler onun ölmez eserlerinden ilham almışlardır. Bernardin de Saint Pierre, Madam de Stael, Chteaubriand gibi edipler ve On dokuzuncu asrın bütünlüklerle cevherlerini, J. J. Rousseau'ya medyundurlar.

İngilterede Goldsimit, Cowper, Woordvorth, Byron, George Eliot ona hayran olmuşlar ve onu taklit etmişlerdir.

Almanyada Filezof Kant, Schiller, Geothe tamamen onun tesirinde kalmışlardır. Meşhur Tolstoy ise Rousseau'nun eserlerinden aldığı fikir ve heyecanla şahaserlerini vücuda getirmiştir.» Yazımı yine Sedat Simavinin J.J. Rousseau hakkında söylediği sözlerle bitiriyorum. «O, fakir doğdu, çiraklık, serserilik, uşaklık etti. Çalıştı, çabaladı, katip oldu, müzikî dersi verdi bir tek daha yoksulluk içinde yaşadı. Fakat şöhreti bu blçarenin yüzünü güldürmek için kapısını çaldığı zaman, o şöhretle beraber gelen servetide reddetmesini bildi. Kıralların insanlarını, hediyelerini zenginlerin dostluğunu, her şeyi, her şeyi reddetti.

Fakirdi, fakir kalmak istiyordu, çünkü paranın dahi esaretinde tahammülü yoktu.»

KARANLIK

Karanlığın göğsüne koydum

Başımı

Bir elim sağlarında

Şafak sökerken baktım

Galbim mezar taşlarında

Kalbimi yüz parça etmişler

Her parçası bir dağda

Doksan dokuzunu topladım

Yüzüncüsü gözyaşların arasında

Nejat İSTİF

Şafak Yağmuru

Osman BAYRAM

Arzular içinde uyanırım bir bahar şafağında. Erineç dnygular kaplar içimi. Sesler yok olmuşlar geceden, Her nen tatlı hayat tatlı, evren tatlı...

Bir serin kuzey rüzgârı eser kumsaldan. Nemli yosun kokusu gelir, tuzlu bir hava yükselir bazan kıyıdan. Yücelikler içinde yüzerim, yıldızlar yağarken şafakta yapraklara...

Anılar uyanır... Bir boşluk açılır önümde. Orada, o serinlik içinde anarım çocukluğumu. Her şafakta bal toplardım yapraklardan, fındık yapraklarından Tüm ninniler hep fındık yaprakları arasında savrulur evrene. Hayat işte... Bir çiçek...

Mineler dimdik durur toprakta. «Oh! derim bende durabilsem böyle başım dik.» Oysa karanlık alaca karanlık abanmış evrene. Evren uyur şimdi, ne varki yeni hayat müjdecisi güneş ufkun ardından yükseldiği an uyanacak tüm varlıklar. Ben bile...

Düşler içinde koşarım sahile. Deniz bile, karadeniz bile kuçak açmıştır bana. Ama ben onun kollarına atılmam. Karşısına, tabyenin iri taşları üzerine oturur seyredirim gözlerini. O gözler tüm maviliğine uyur o anda. Anılarım ki düşün de uzatmış bana kollarını. Şakrayıklar, bavralar hışırda serin suların arasında, Taze bir rüzgâr eser kuzeyden, Deniz titrer derinliğince ve ben titrerim. Anılar içinde kaybolurum. Ona o güzel çiçeği anlatırdım düşümde lonca koyunda. Denizlerin derinliğince mavi, gök kadar yeşil yer kadar sarı. Her şafakta çiçek toplardım, minelerden demet demet. Ona Yeşil bir şafakta yıldız yağmuru altında yeşil bir bahçede rastladım. Güzeldi, gonca idi o dem.

Yıllarca her şafakta bıkmadan usanmadan onun açmasını bekledim. Elimdeki demetin bir ekşiği vardı. Onu yokluğunu ta kalbimde hissedirdim. O çiçek... Kıyamamıştım onu koparmağa... Solar diye diyede kokhyamıyordum. Manolyaları hatırlarım. Koklayınca solardı. O solmalıydı manolya gibi.

Oda mine gibi dimdik dururdu. Ama yine de çiçektir. Bir gün elbet solacaktı. Tanrıya yalvarırım her şafakta solmasın diye. İçim bir hoş olur gözlerim ağlamaklı denize bakarım. Deniz uyur, ben uyanırım.

Bir ışık açılır ufukların ardından. İçinden bir çiçek doğar her şafakta bakarım o çiçek. O çiçek,

ister yine her şafakta gelmemi.

— Beni unuttun mu? Artık niçin gelmiyorsun?

— Çünkü gelmek elimde değil bu kez

— Unutma beni emi?

— Unutmam çiçeğim. Seni unutamam.

Doğaç arzularım yeşerir. İçimden bir «Unutma beni» çıkar. Tüm algılarım bir bulman gibi onda bir şey arar, Unutma benileri.

— Bak fındıklar hep yeşerdi. arzularımızın baharında gel artık.

— Yom kuşu yok çiçeğim. Salt yomlar mı yok? Yüksünmüyorum onları. Onlar civıltıları ile kendilerinden geldikleri gün, bir şafakta sana geleceğim çiçeğim. Bekle beni Karadeniz kumsallarında emi. Çok bekletmem seni bana inan beni unutma.

Burcu burcu kokan fındık dallarının türkümüzü fısıldayan yaprakları arasında ılgıt ılgıt esen kuzey rüzgârı da çağırır beni. Bu yordameca bir sızaltı, özlemler artıyor amma onlar kuzeyde, ben güneydeyim.



Desen : Nuri Abaç

Gelin

Sırları uğruna hayatın,
Her ruhta kopar bir zelzele.
Sonunda yaşanır rüyalar,
Melekler görünür el ele.

Bu mevsim meltemler çağıdır:
Arzular arar her sahili...
Özlemle sarılır bakışlar
Ve kalpler konuşur kuş dili.

Seven ruh ayrılır kabından.
Şiirler serper ay, gül, dalgın...
Bir başka alemdir bu alem:
Ümittir yükü her gaganın.

İpekten bir vazo misali:
Domurcuk salkımı, arzular.
Bir sırrı çözmeğe uçanlar
Hep böyle konup kayboldular

Sabırsız davet var gözlerde;
Alevler buluşmak üzere...
Bir serap süresi bu meçhul
Sonunda dökülür bir nehre

Huzuru doğarken ruhların...
Belirir binlerce zelzele...
Sürüne sürüne bu masal
Yol alır başka bir sahile

Hüseyin KALABA

Sanat Günü İzleri

O. Yılmaz DAYANIR

Kentimizde ikinci olarak müzikli, ikramlı sanat günü yapıldı. İlkini beğenmiştik, iki yönden hoşumuza gitmişti. Birincisi, güneyin ötesine kendisini kabul ettirmiş sanatçılarımızı aralarına almışlar. Örneğin «Faruk Ergöktaş, Kadir Pencaplıgil» İkincisi, yeni isimler tanıttı bize «Sema Cığızoğlu, Sevinç Dosdoğru gibi» İkinci yapılan günden de bir şeyler bekledik. Bu kez günü isimlerini sanat yönünden duymadığımız kişiler hazırlamıştı. Serpil Belin az çağırılı, sizleri sıkımsayacak kısa program hazırladık dedi. Şunu unuttuyordu Serpil Hanım, iyi başarılı bir gün uzun da olsa sıkılmaz sanat severi. Nedense Erol işisağ çok telaşlıydı, oysa önceki yargılarımıza göre soğukkanlı ve mikrofonu hakimdi. Kötü okudu. Şiir okumak işi zor şey hence. Biraz melodi yapıp sese heyecan vererek şiir okunmayacağını bilmesi gerek bazı arkadaşların. Örneğin «Oya Ersezer, Serpil Belin» çok kötüydü bu iki arkadaş. Günün iyilerinden biri Hülya Tümerdi. Azda olsa başarılı okudu «Beni Unutma» yı Tuncer Uçarol batı şiirlerinden çevriler okuyor nedense. Onu da beğenmedik. Günün en fena kısmı müzik dinletilmek üzere verilen ara idi. Önce ne çalındığını bir türlü anlayamadık. Sonra şaşırtıcı bir şey oldu, dansa davet edildi, Çağırıldılar. Nedense hevesli çıkmadı buna. Ya tanıtıcılar; hataları affedemeyecek kadar çoktu. Örneğin «Mikrofona sanatçı çağırıldılardan davet ettiler.» Oysa çıkanlar arasında sadece bir kaç kişi vardı sanatçı olarak. Aklımıza şöyle bir şey geldi. Yoksa sanatçılarımızda mı tanıyorlardı bu arkadaşlar?

Belki büyük bir samimiyetle kalkışmışlardı bu işe ama başaramamışlardı. Şimdiye dek yapılan en kötü günlerden biriydi.

Şimdi

ANILARIM
SOĞUKTA KALMIŞ GIBİ TITRIYORDU
GÖZLERİMDE.

Sabahat BAYDAR

Karamsar Düşünce

Şefik CILASIN

Daha uyuyacaktı. Fakat uyuyamazdı. Uyursa okula gecikirdi çünkü. Güç bela kalktı yataktan Gerindi, bir güzel gerindi şöyle. Sonra yarı kapalı gözleri tuvalete yöneldi. Ayakları birbirine dolaşıyor, sağa sola sallanıyordu. Düşecekti neredyse. Musluğu açtı. Elleri titriyordu. Su bir hayli soğuktu. Bir iyicene yıkadı yüzünü. Yıkadıkça yıkıyası geliyordu habire. Nihayet musluğu kapadı. Havluyu boynundan kurtarıp sildi yüzünü.

Bu kez elleri, ayakları titremiyordu. Su açmıştı onu. Başını güçlkle kaldırıp aynaya baktı. Birhayli büyümüşü sakalı. Güldü. Hoşuna gitmişti bu hali onun. İlk kez görüyordu sanki. Hayatında ilk kez yönsüyordu aynayı...

Tıraş olması gerekti... Fırçayı yüzüne sürdü. Bir iyi sürdü. Sakalı sabun köpükleri altında kalmıştı şimdi. Usturayı aldı, yüzüne yaklaştırdı. Sonra birdenbire kolunu indiriverdi. Kesmedi sakalını...

Gözlerini bir noktaya dikmiş düşünüyordu. Bayağı düşünüyordu işte. Evet hayatı, yaşamak denen neni düşünüyordu ilk kez. Normal bir insan ömrünü düşündü. Bu süre kaç yıl olabilirdi? Zihninden bir rakam geçti. Bu yetmiş rakamıydı. Öyle ya normal bir insan ömrü anca bu kadar olabilirdi. Şöyle düşündü. Acaba kaç saat yaşayacaktı? Hemen kaleme vurdu. Altıyüz dört bin sekizyüz saat. Fakat bununla yetinmedi. Kaç dakika ederdi bu. Kaleminin ucundaki rakam otuzaltı milyon ikiyüz seksensekiz bini gösteriyordu. Dişlerini dudaklarına geçirdi. Öyle bir ısırılmıştı ki dudaklarınının, kanadığının farkında bile deyildi.

Akşam olunca yattığını, sabah olunca kalkıp yüzünü yıkadığını, yemek yediğini düşündü. Bunların rakam tutarı ne yapardı? Hesap etti:

Otuzaltı milyon ikiyüz seksensekiz bin dakikalık ömrü süresince: Üçyüz yirmiyedi bin altıyüz saat uyuyacak, yüzbin sekizyüz kez yemek yiyecek, ellibin dörtyüz kez yüzünü yıkıyacak, ellibin dörtyüz saat okuyacak, yetmişbeş bin altıyüz kez saçını tarıyacak, yetmişbeş bin altı yüz kez dışarı gidecekti...

Bir sürü rakamların içinde kalmıştı. Hesap etmekten vaz geçti. Sadece düşündü: Yemek: Ne iyiydi. Hele midesini şişirdikten sonra şezlonkta

şöyle bir uyku kestirmek... Yaşamak: Her gün güzeller koloksiyonuna bir yenisini daha katarak yaşamak.. Bunların yanında birde ölüvermek ne hoştu. Ne tatlı şeylerdi yarabbi bunlar.

Ama canım bunları yapıpta ne yapacaktı sanki. Hep aynı nakarat. Yemese n'olacak sanki. yemeyiverirdi. Yaşamak için bunları yapması mı lâzımdı mutlak. Hem yaşayıpta ne yapacaktı? Yaşamazsa ölecekti.. N'olacak sanki ölüverirdi. Ama yine düşündü. Ölüpte ne yapacaktı.

Saatine baktı okula gecikiyordu. Kalktı. Fakat tekrar düşündü. Gidipte ne yapacaktı okula. Nakaratları birbir geçti. Evreni fırçasıyla boyayıp tekrar yattı.

Yatıpta ne yapacaktı sanki,?



Elmacık Kemikleri

Şerif Şenal GÜNAY

Avurtlarımın birbirine geçtiğini O gün, O, aynaya baktığım gün gördüm. Hiç bu denli yakından görmemiştim kendimi. Nereden baktım? Ah bakmaz olaydım. Önce, deriyi yırtıp çıkacakmış gibi çıkıntı yapan elmacık kemiklerime takıldı gözlerim. Nefesim sıklaştı, gözlerim bulandı. Bir an yeniden doğduğumu düşündüm. «Yeni den doğsaydım gürbüzlüğümü saklamaya çalışırdım» dedim. Mutlu bir gülümseyiş duydum dudaklarımda, gözlerimdeki bulanıklık gitti. Aynada yine kendimi gördüm. Ağzım yanaklarımın oyuğuna doğru yol alıyordu. Bir adım geri gitdim. Tüm gücümle aynaya bir yumruk indirdim. Parçalar döküldü yere. Elimde bir sıcaklık duydum. Bakmadım bile. Kan olduğunu biliyordum, gelincik kırmızısı bir kan; bakmayı önemsemedim. Oysa kırmızıyı ne çok severdim...

Kırılan parçaların her birinde ayrı. Ayrı benler gözüme ilişti. Bakamadım daha fazla utandım. Çocukluğum geldi usuma. Ondandır utandım. Çünkü o zaman tombul tombulmuşum. Yanaklarımda öyleymiş. Anam söylüyor bunları. O, yalan söylermi hiç? «Ama şimdi çok zayıfsın oğul» diyor.

Çıktım evden dışarıya. Sokakları koş, koş geçtim. İssiz bir köşede durdum. Salladım ceketimi. Yerindeydi. Sol elimle sağ cebimden bir «gelincik» çıkarttım. İliştirdim dudaklarıma, Yürüdüm. Bir iki nefes çektim. İçimdeki karamsarlık çözülüp dağılmaya başladı. Yine aynada gördüğüm beni dü-

şündüm. Üzülmedim pek. «Boş ver» dedim. Dudaklarımı uzattım ileriye doğru, uzun, uzun üfledim dumanları. Sonrakilerle girintili, çıkıntılı yuvarlaklar çizdim havada. Altlarından geçtim. Son bir kez daha çektim, sonra, izmariti fırlatıp atdım. Evlerden birinde genç

Değmez

Değmez düşünmeye
Boş yere kafa yormaya
Değmez
Bu dünya
Bizim gibi
Meçhulmüş
Ben varmışım
Sonra bana beni
Unutturan
Sen çıkmıştın karşıma
Bir an düşünmüşüm
Nasıl olduğunuzu
Niçin doğduğunuzu
Feleğe kahretmişiz
Sabahlara dek
Bir suçlu misali
Birbirimize bakmışız
Kinli gözlerle
Sen beni
Ben Seni
Kıskanmışız hayattan
Bir çocuk gibi
Değmezcesine

Gülendam GÖNÜLERİ

bir kız şarkı söylüyordu. «Sigaramın dumanı, yoktur yârin imanı». Şarkı her zamankinden daha bir hoş geldi bana bu kez. Durdum. Bitirene kadar beklemeye söz verdim kendime. Sonra vazgeçtim. Yürüdüm. Karanlık baskıyordu artık. Elimde ağrıyordu. Döndüm, o yollardan geçerek eve

geldim. Pençereden bir bolero çaldım ışıkla. Hemen kapıya çıktı. Bahçeye gelmesini işaret ettim. Çiçek açmış portakal ağaçlarının arasında karşılaştık. Oturduk çimenlerin üstüne. Etraf mis gibi portakal çiçeği kokuyordu. «Ver ellerini» dedi «yok» dedim. Elimi cebimden çekti, çıkardı. Karanlık. «Sen yaralısın» dedi üzgün, üzgün «Hem de ateş gibi yanıyorsun.» Yanaklarımı avuçları arasına almak, ateşimi paylaşmak istedi. Çektim başımı geriye. O direndi, uzattı ellerini «Dur» dedim «dur» «korkuyorum» ve koş, koş eve girdim. Evet korkuyordum. Elmacık kemiklerim onu iğrendirir diye korkuyordum.

Hemen yatağa girdim. Kitaplarım ağlayan birer insandı sanki yerlerinde. Bırakıp geldiğime pişman oldum. «Belki ağlamıştır» dedim. «Belki» değil ağlamıştır. Kalktım, bir sigara yaktım yine. Halka, halka dumanlarda yarımın acılığını duydum. Anama beni dünyaya getirdiği için ilk kez kırıldım. «Kötü dünya» dedim «sevimsiz toplum ve çirkin ben». Güzel değildim ya, tüm kötülükler bende toplandı kanısına kapıldım kapıldım. Uzatdım sigarayı. Karanlığın bir ucunu tutuşturdum. Önce için, için sonra alevle yanmaya başladı.

Uyandığında karanlık odayı güneş doldurmuştu. Elime baktım. Kan pıhtıları kesik yerler de siyah siyah yapışmıştı. Komşuların radyosu alabildiğine açılmış «sigaramın dumanını» söylerken açık kalan pencereden portakal çiçeği kokuları doluyordu odaya.

Türkçe

Arif Nihad ASYA

Alâbros, Alâgarson, Alâmeriken. ondüle frize, şanpuvan, briyantın, favori, bigudı.. V. S. Bunlar berberlerin ve saç me-raklılarının Türkçesi.

Kontak, priz, duy, parazit. bobin, anten, oparlör, kontör, montör.. V. S. Elektrikçilerin Türkçesi.

Prafe, ateşe, kordiplomatik, sonekselans, samajeste, antant, pakt, ulti-matom, referandom, memorandom. V.S. Bu da siya-sacıların Türkçesi.

İtalik, broşür, abonman, fa-sikül, bülten, antet, manşet, an-ket. V.S. Yayın ve Basın adam-larının Türkçesi.

Piknik, fayvoklak, suvare, kavaliye, dam, gala, hodform, flört angaje, gardenparti, kok-teyl parti.. V.S. Eğlence âlem-lerinin Türkçesi.

Firma, kalite, fiş, prim, standard, patent, limited, enf-lasyon, deflasyon, eşantiyon. V.S. Maliye ve Ticaret adamlarının Türkçesi.

Papyepuvar, stilo, doçent, laborant, bröve, lisansiye, agre-je, asistan, dekan, branş, ordi-naryüs, kurs, burs, paralel, te-rim, tempirim. V.S. Bunlar da boy boy tahsil kurumlarının Türkçesi.

Sinyal, marşandiz, rötär, rampa, alârm, vagonli, bagaj, tender, alâkart, travers, föydö-marş, şeftren, gardfren, kruva-zöman restoran, peron, vagon, gişe, büfe, vaterkloze, ray, dray. V.S. Şimendifercilerin Türkçesi.

Vites, ekzos, karoseri, taksi, glakson, direksiyon, patinaj, vi-raj. V.S. Şoförlerin Türkçesi.

Karkas, puvantör, şantiye

şefi, lojman. V.S. Mühendis ve Mimarların Türkçesi.

Hol, Parsel, trotuvar, bul-var, kanalizaeyon, pasaj, nümerotaj. V.S. Şehircilik ve Beledi-yecilik Türkçesi.

Ruva, vale, dam, rest, co-key, seans, pas. V.S. Poker ma-salarının Türkçesi.

Sebebini Bilmiyor

Vurmuşlar şu genç kıızı
Bilmiyor sebebini
Ama gülüyor.

Şu yavru,
Evrinde almamış muradını
Bir yaprak taşıyor
Elinde
Ümitten

Kır sakallı şu adam
Adını unutuvermiş,
Bir yanda uzanan
Ak saçlı kadın
Dualar okuyor
Yanındakinden habersiz.

Gülümser KOÇ

Grado, dömisek, konteyl, düble, fondip, alâvort. V.S. Bü-felerin, ziyafetlerin ve çilingir sofralarının Türkçesi.

Pansıman, kompres, kont-gut, gonokok, sifilis, kriz, dilâ-tatör, doz, tüberküloz, inala-syon, konsültasyon, klinik, po-liklinik, vizite, reçete. V.S. He-kimlerin, eczacıların, hastabakı-çıların Türkçesi.

Platform, platbant, teras,

veranda, gardrop, brizbız, eta-ger, tuvalet, konfor, möble, şö-mine, antre, vazo, biblo, lâva-bo. V.S. Modern evlerle bahçe-lerin Türkçesi.

Profesyonel, amatör, lig, fıkstür, final, revanş, puvan, alpinizm, kort, trampelen, pist, stad, stadyom, ipodrom, kroşe, turne, revnt, nakavt. V.S. Spor-cuların Türkçesi.

Kamera, ekran, artistik, ro-tüş, kontrlümiyer, kontrjur, flüp-lak, şasıpres, şasi, grenalaminüt, enstantane, küvet, deklânşör, diyafram, poz, şambrnuvar, e-mülsiyon, pozitif, negatif. V. S. Fotoğrafçıların Türkçesi.

Monşer, maşeri, pardon, mil-pardon, maparol, mafuva, da-kor, helo. V. S. Bobsitillerin Türkçesi.

Krepbirman, eşarb kapüşon, lutr, gimono, ponpon, kropon, koise, kruvaze, kolye, şövalye, kaşkorse, dekolte, rönar arjente, maskareta, buva, telâ, vidalâ, krokodil, stil, lezar, truvakar, sutiye, krepsaten, riviver, süe-ter, podsüed, şoset, tuval, vu-val, külot, bot. V.S. Giyim ku-şam âleminin Türkçesi.

Matine, partöner, boy, fan fin fon, kamon conı. Grav.. grav.. V.S.

Bu bunun, o onun, ve so-nuncusu da sinemalarda yetişen neslin Türkçesi.

Fakat ben seni arıyorum.. Söyle, sen nerdesin, nerelerdesin ey benim Türkçem. kayıplara karışmakta olan zavallı Türk-çem.

O, Ya da T, Hepsini Birden Ölesi...

Bülent HABORA

«Zelda ne dedi, dedi al» O'na...

Kadın üzgün. Bir konuşu sonucunda kahraman kesilen o. t. yanaklarındaki o kirli yerleri temizliyerek yerinde döndü. Konuşu kahramanı, evet ipincecik bir konuşu kahramanı. Manastırdan bir şişe şarap veriyorlardı. Büyük turun başlangıcındaydı herkes o süre. Bir duman çıkmıştı manastırın köşesinden...

«Yerleri temizliyeyim mi? sorusu kısaydı ama...

—«Yoo, hayır. Hiç düşünme, zor bir iş bu. Hem neden kendini yoracaksın? Kaygularından bir an ayrılmasını bilmelisin. —Yer temizlemek— sözü de hoş değil.»

—«Ama rum kişilerinin istekleri bu. Kız ya da kadın, kişi deyince bu aklıma geldi birden. Yerlerin pırlıtlığında kendilerini seyretmek istemesinler mi yani? Belki kendilerini tam anlamıyla buluyorlar orada.»

Bir numaralı o. t.'nin bu sözlerine iki numaralı o. t. gülmek istedi. Güldü de. Üstün kişilerdendi o. Tilkiatok üzerineydi sıkıntıları. İki konuşu kızsız kadınıydı. Felçli bir kedisi de vardı. Ama onu düşünmezdi. Kedi beyazdı. Kedinin ayakları işte o yüzden tutmuyordu. Yalpalıyordu kedi kısaca. Hırçın olamıyordu nedense. Davul korkularının arkasındaki ıslak kızlar her iki o. t. nin bu durumuna gülüyorlardı. Mutlumuydular sanki. Ha. hayır. Değildiler. Olamazlar da. Bakın ilk o. t. ya.

—«Dün gece iki kule yanyanaydılar. Biri incecik, öbürü kalın. Birdirlerine deşiyorlardı. Birden her yer su kapladı. O sulardan bir kısmı havaya fırladı. Koca koca dalgalar başladı üzerimize doğru gelmeye. Kaçamadık altından. Evler yıkıldı. Sokaklar yorıldı. Bir...»

—«Çarşambaaaaa.» dedi ikincisi. Anlamadı birincisi.

—«...den kendimi bir trende buldum. Demiryolları ikiye ayrıldı. Hızla gidiyorduk. Bizi durduran yoktu. Dur...»

—«Perşembe.»

—«...duk. Yollar parçalanmıştı. Dalgalar halâ geliyordu peşimizden. Kaçamıyorduk onlardan. Önümüze dik bir yokuş çıkmıştı. Ha, söylemeyi unuttum, biz, trenden inmiştik. Koşaraktan yukarlara doğru çıkmaya çabalıyorduk. Yolun yarısına gelmiştik ki, bir erkek gördük demiryolunun

kenarında iki büklüm yatar bir durumda. - Ne yapalım?» dedik içimizden, Dedik-Kurtaralım. Kurtardık ta. Ama bu bizim için çokça zor oldu. Kayalar geliyorda üzerimize. Koca koca kartonumsu kayalar. Erkeği bekle bir başkası taşıyorduk. Adamı çıkardık en yüksek kayanın en büyük tepesine. Her yer su içindeydi. Dalgalar azalmıştı. Biz de azalmıştık. Bir saydım ki onbeş kişiyiz, birimiz erkek. O da artık bizlerden olmuştu. - Hayatımı kurtardınız diyerekten birini bırakıyor öbürüne koşuyordu. Bir anda on yıllar geçti. Her yer kurumuştu. Göz alabildiğine yeşillik vardı ortada. Güneşin yine kaplanmadığı bir gün bize yirmidokuz kişi olarak indik dağın tepesinden aşağıya. On...»

—«Cumaa.»

—«...gün sonra cum'aydı. On gün biz birbirimizden daha çok sevinçli olarak yaşadık. Ama kendimize bir baş seçmemiz gerekiyordu. Erkek öldü sırada. İhtiyarlamıştı. İşte o sırada uyan-dım.»

—«Cumartesi.»

—«Evet bugün cumartesi. Kaygularımızdan silkinemediğimiz gün.»

Evet Gubana o gece hareketliydi. Yenikapı önleri de öyle. Ya Pazar... O hepsinden daha iyi idi, gülmüşüleri. Büyük turdaydılar. Manastır öteleri de birşeydi, biliameyen birşeydi.

Bu bir düştü.



Berciyeste Çınar

O, Ya da T, Hepsini Birden Ölesi...

Bülent HABORA

«Zelda ne dedi, dedi al» O'na...

Kadın üzgün. Bir konuşu sonucunda kahraman kesilen o. t. yanaklarındaki o kirli yerleri temizliyerek yerinde döndü. Konuşu kahramanı, evet ipincecik bir konuşu kahramanı. Manastırdan bir şişe şarap veriyorlardı. Büyük turun başlangıcındaydı herkes o süre. Bir duman çıkmıştı manastırın köşesinden....

«Yerleri temizliyeyim mi? sorusu kısaydı ama...

—«Yoo, hayır. Hiç düşünme, zor bir iş bu. Hem neden kendini yoracaksın? Kaygularından bir an ayrılmasını bilmelisin. —Yer temizlemek— sözü de hoş değil.»

—«Ama rum kişilerinin istekleri bu. Kız ya da kadın, kişi deyince bu akhıma geldi birden. Yerlerin pırıldığında kendilerini seyretmek istemesinler mi yani? Belki kendilerini tam anlamıyla buluyorlar orada.»

Bir numaralı o. t.'nin bu sözlerine iki numaralı o. t. gülmek istedi. Güldü de. Üstün kişilerdendi o. Tilkiatok üzerineydi sıkıntıları. İki konuşu kızsız kadınydı. Felçli bir kedisi de vardı. Ama onu düşünmezdi. Kedi beyazdı. Kedinin ayakları işte o yüzden tutmuyordu. Yalpalıyordu kedi kısaca. Hırçın olamıyordu nedense. Davul korkularının arkasındaki ıslak kızlar her iki o.t. nin bu durumuna gülüyorlardı. Mutlumuydular sanki. Ha, hayır. Değildiler. Olamazlar da. Bakın ilk o.t. ya.

—«Dün gece iki kule yanyanaydılar. Biri ince, öbürü kalın. Birdirlerine değıyorlardı. Birden her yeri su kapladı. O sulardan bir kısmı havaya fırladı. Koca koca dalgalar başladı üzerimize doğru gelmeye. Kaçamadık altından. Evler yıkıldı. Sokaklar yorıldı. Bir...»

—«Çarşambaaaaa.» dedi ikincisi. Anlamadı birincisi.

—«...den kendimi bir trende buldum. Demiryolları ikiye ayrıldı. Hızla gidiyorduk. Bizi durduran yoktu. Dur..»

—«Perşembe.»

—«...duk. Yollar parçalanmıştı. Dalgalar halâ geliyordu peşimizden. Kaçamıyorduk onlardan. Önümüze dik bir yokuş çıkmıştı. Ha, söylemeyi unuttum, biz, trenden inmiştik. Koşaraktan yuvarlara doğru çıkmaya çabalıyorduk. Yolun yarısına gelmiştik ki, bir erkek gördük demiryolunun

kenarında iki büklüm yatar bir durumda. - Ne yapalım?» dedik içimizden, Dedik-Kurtaralım. Kurtardık ta. Ama bu bizim için çokça zor oldu. Kayalar geliyorda üzerimize. Koca koca kartonumsu kayalar. Erkeği benle bir başkası taşıyorduk. Adamı çıkardık en yüksek kayanın en büyük tepesine. Her yer su içindeydi. Dalgalar azalmıştı. Biz de azalmıştık. Bir saydım ki onbeş kişiyiz, birimiz erkek. O da artık bizlerden olmuştu.- Hayatımı kurtardınız diyerekten birini bırakıyor öbürüne koşuyordu. Bir anda on yıllar geçti. Her yer kurumuştü. Göz alabildiğine yeşillik vardı ortada. Güneşin yine kaplanmadığı bir gün bize yirmidokuz kişi olarak indik dağın tepesinden aşağıya. On...»

—«Cumaa.»

—«...gün sonra cum'aydı. On gün biz birbirimizden daha çok sevinçli olarak yaşadık. Ama kendimize bir baş seçmemiz gerekiydi. Erkek öldü sırada. İhtiyarlamıştı. İşte o sırada uyan-dım.»

—«Cumartesi.»

—«Evet bugün cumartesi. Kaygularımızdan silkinemediğimiz gün.»

Evet Gubana o gece hareketliydi. Yenikapı önleri de öyle. Ya Pazar... O hepsinden daha iyi idi, gülmüştüler. Büyük turdaydılar. Manastır öteleri de birşeydi, bilinmeyen birşeydi.

Bu bir düştü.



Berciyeste Çınar

ŞEYTAN'a Yakarı...

Yazan : Charles Baudelaire

Çeviren : Selâhattin Kutluay

EY! en güzeli en, bilgini Meleklerin,
Şefaah mahrumu, ve kurbanı kaderin,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Ey! sürgünler Perisi, haksızlığa uğrayan
Ve her yenilgi'yi dimdik karşılayan,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! her şeyi bilen, yeraltı'nın hükümdarı
Ve insanî acıların Tabibi mutlaktı,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! Lânetli Paryalara, cüzamlılara hatta
Cennet zevki aşıl原因an ilâhi aşkla,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! ezeli ve kudretli sevgilin ÖLÜM'den
O çılğın dilberi, ÜMİT'i türeten,
Şeytan acı bitmez sefaletime..

Sen! sürgün'e attığı yüksek - tatlı bakışla
Mahkûm eden bir, milleti Darağacı etrafına,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! bilen, hangi bucağına Dünya'nın
Mücevherler gizlediğini kısı-kanç ALLAH'ın,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! gören, keskin gözleriyle derin yataklarında
Uyuyan madenleri, kara toprak altında,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! koca eliyle uçurumlar gizleyen
(UYKUDA GEZER)e, bina kıyısı izleyen,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! sihirle yumşatan kart kemiklerini
Sabahçı sarhoşun, atların ezdiği,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! biz insanlara, naçiz ve inleyen,
KÜKÜRT'e KÜHERÇİLE'yi katmayı salık veren
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! vurup kirli alnına «Suç Ortağı» damgasını
İnsafsız CRESUS'ün belleyen anasını,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen aşıl原因an kalbine genç kızların
Yamanın sevgisini, saygısını yara'nın
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! sürgünler değneği, mucitler lâmbası
Süikastçı ve asıl原因akların günah çıkarıcısı,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Sen! Manevi babası, en kızgın deminde ALLAH BABA'nın
Yeryüzü Cenneti'nden koğduklarınının,
Şeytan! acı bitmez sefaletime..

Gurbet

Gecenin çıldirtıcı yalnızlığı
İçindeyim şimdi
Trenleri düşünüyorum
Ötüşleri geceyi delen
Sevgileri alıp götüren
Trenleri....

Ölümsüz güzelliğini düşünüyorum
Yitiremediğim anılarımı

Sis kapladı şimdi yolları
Çaresizlikle sarıldı dört yanım
Öylesine garipsi, öylesine kötümser
Dolaşıyorum yollarda
Sonsuz çöllerde
Yapayalnız insan misali

Aylâ ERDEM

Gece Böceği

Tümden horozların ötüşünü çizdim tavanlara
Tutkuyu yanıtlamak için konuştum tümden
Ellerime böcek çiziltisini boyadım gözlerle
Derken çizdim yarıda kaldı kapı gıcirtısından

ANDAÇ

Kirli Kadınlar

Uzatırdı gözlerini sokağa alıcı kuşlara
Sokaktan gelirdi yaşaması şarkısı
Kirli kadınlardı sahipsiz kadınlardı bunlar

Her günde geçerdi çok kişi
Acı duymazdı tat duymazdı
Gülüşi paradaydı yalnızlıktaydı
Kirli mirli yaşamaktaydı

Hasan KARTAL

Yalancı koluyla ölüyorum

Bademlerin çiçek açısını
Ne çabuk unuttun

Anı defterinin sararmış yaprakları
Yıllardan sonra çiçeklendi
Kururken en son dalların.

Belki sen uzaklarda,
Başka çiçeklerin açılışını,
İlkbaharın dönüşünde seyrediyorsun

Bense kuruyan dallarının,
Üstüne dizdiğim çiçeklerin,
Yalancı kokusuyla
Yeniden ölüyorum.
Senin için her bahar umutsuzlukla.

Çetin Doğan ADAOĞULLARI

Geçmiş veda

Siyah gecelerde korkunç ürpertiler,
Umutsuz yaşantılar hani?
Olur olmaz ağladığımız,
Sebepsiz güldüğümüz o saatler hani?

Bu kez gökyüzü gülüyor
Mutluluğumuz sonsuza dek mavi
Mavi oysaki özgürlüğümüzde yüce
Yücelikte büyüyoruz büyüyoruz
Nazarlarımızı hür maviliklere çevirdiğimiz
zaman

Bakıyoruz yıldızlar gülüyor
Yıldızlar tüm karanlıklarımızı götürüyor
Seviniyoruz.
Öyle bir nefes bir nefes alıyoruz ki
ciğerlerimiz yanıyor
Yaklaşıyor genişliyor koşuyor bir alem
Yutuyoruz.
Yumduk gözlerimizi artık,
Sarhoşuz, sarhoş bu dünya dönüyor

Dilferuz DEMİREZEN

Geçilmez Sevdanın Kapısında

Ağladığını söylüyordu satırlar sabaha değin
Romantik yalanların kaçınıcı serisi bu
İnanmak çıkmaz bataklıklarda gömülü
Sen hayal oldun tarifsiz vakit
Meyve vermez oldu genç yaşta ağaç
Ümütle geride parlar semalar
Söner kaskatı kömür rengi yaklaşısam
İnandım şıpsıvdi bir kalp sendeki
Ölüm elçisi on zehirli hançer ellerin
Usun rüzgâra uyan bir gemi okyanusta
Ben ecel sularında bir kader yolcusu
Yıldızımı arıyorum imdi göklerde çıkmaz
Yıkık kentin dar sokaklarında izlerini
Dahası seni

Tuncel DOĞAN

İnsanlık

Olgün ışıklar çokmuş ruhlara
Kucaklamış bütün evreni
Yağmur evvelinin mahmurluğu
Caddeler boyu insanlar
Dudaklarında aynı soru

Sürüp giden bir kördögüş
Uzayan karanlık geceler
Ve yağmur sonrası sessizliğinde
Gökten bir şey bekler gibi
Çaresiz açılan eller

Cumhur TURANLI

— Yeşilce —

En tadsız şakaları unuttum bir çokça
sabahlarında
Ağlamaların bile sesi değişti uykularda
Renk dedin yoktu ki kıymeti
Paletimdeyken kurumaz yeşiller
Tümden bırakıp geçmek istedin sevdaları
Bundandır gülmekten bayıldığım ağlamalara

Nihat KAVUZLU

Aşk Güzel Şeydir!..

II

Erdoğan EVREN

Bir kız vardı Pascal
Bir kız vardı
Kadere inanmazdı
Atiye ihtirasla bakar
Başkalarıyla düşer kalkar
Beni ise hiç ciddiye almazdı

Ben bu kadar kötümüydüm Pascal
Ben sevmeye lâyik değil miydim
Ben çirkin
ben ben...

Hayır değilmi Pascal
Hayır ben iyiydim
Ben güzeldim
Ben sevmeye sevmeye layıktım değil mi?
Oh sen ne iyisin Pascal
Sen ne iyisin

Değilmiki

Değilmiki,
Bu güneş cehennem misâli...
Değilmiki,
Bu sevgili
Venüs kadar güzel...
Neron kadar zalim...
Değilmiki bana hayat veren insan
Bir yığın toprak
Değilmiki,
Değiştiremiyoruz kaderi,
Bu perişan hayatı
Başka âlemden seyretmek istiyorum
Öyle bir âlemki,
Mozart bitmeyen senfonisini
Tamamlayacak
Orhan Veli, yarım kalan şiirini
Ve.
Bende,
Unutulmaz aşkıma hatırlıyacağım.
O ebedi saadetler ülkesinde...

Ercan BENLİOĞLU

Karımın Kocası

Yazan : Luici Pirandello

Atla öküz, -diye okumuştum, şimdi adını ve yazarını hatırlamadığım bir kitapta -atla öküz...

Ama öküzle bir alış verişimiz yok bizim. Yalnız atı alalım ele.

Diyeceğim şu ki, ölümlü olduğundan habersiz bulunan atın metafizikle alakası yoktur. Ama at ölümlü olduğunun farkında bulunsaydı, bizim için olduğu gibi onun için de ölüm düşüncesi hayat düşüncesinden daha büyük bir ehemmiyet almakta gecikmezdi.

Samanla ot bulmak hayli mesele tabii. Ama bu mesele- nin ardından öteki hemen ortaya çıkarır: «Yaşamak için gerekli samanla otu bulmak için yirmi yıl, otuz yıl çalışıp çabaladıktan sonra, yaşamış olduğuna akıl erdiremeden öbür dünyayı boylamanın mânası ne?»

At kendinin ölümlü olduğundan habersizdir ve böyle sorular gelmez aklına. Ama Schopenhauer'in tarifleriyle metafizik bir at (yaniya ki ölümlü olduğunu bilen bir hayvan) olan insanın aklından çıkmaz

bu mesele.

O yüzden, yanılmıyorsam, bütün insanlar atı can ve yürekten tebrik etmelidirler. Hele benim gibi kısa bir zaman içinde öleceklerini bilmekle kalmayıp ondan sonra hiç alınmaya hakları olmadan evlerinde neler olup biteceğinin farkında bulunan hastalar.

Dibe çöken tortular hiç de berrak olmaz. Benim de içimde yaşama gücünün son tortuları her gün biraz daha ekşiyip duruyor. Şu birkaç sayfayı karalamakla her şeyi önceden tahmin etmiş olduğumu karıma haber vermek zevkini tatmak istiyorum. Ama deniz suyu lezzetindeki bu zevki tatmak da bana kısmet olmayacak.

Bu sabah aklıma geldi bu iş, Karım beni koridorda küçük salonun kapısı önünde, eğilmiş soluğumu tutmuş, anahtar deliğinden gözetlerken yakaladığı için geldi aklıma.

— Bir de kıskanç olmadığını söyleyerek övünürsün ha, diye bağırıyordu, ne yapıyorsun orada? Vay! Bu kadarı da fazla : Gürültü etmemek için kunduralarını da çıkarmışın üs-

Çeviren : Muzaffer REŞİT

telik.

Ayaklarıma baktım. Doğruydu. Ayakkabılarım yoktu. Karım kahkahayla gülüyordu. Ne demeliydi? Saçma sapan mazeretler mırıldandım: Hiç de gözetlememiştım; sadece merak yüzünden bakarak gönül eğlendirmiştim. Piyano sesi işitmediğim, hocanın gittiğini de görmediğim için, hani...

Ama ayakkabılarıma gelince, yemin ederim ki onları çok önceden ve bir maksat gözetmeden çıkarmıştım. Ayağımı vuruyorlar da: Beni orada yalnız yakabıyan sevgili Euphemia'mın kunduralarının neden ayağımı vurduğunu bilmesi ve hiç değilse yüzüme karşı gülmemesi icap ederdi. Ayaklarımı şişmiştir, vakit geçirmek için hep yoklarım onları : Sıkırım, bir parmağımı şişin üstüne bastırırım, çukurun yavaş yavaş doluşunu seyrederim.

Ama ne de olsa yaptığım budalalık da yenilir yutulur cinsten değildi.

Karımın piyano hocasına hiç tahammülü olmadığını bilmez miyim, bilmiyor muyum! Üstelik -yaşadığım müddetçebana ihanet etmeyeceğinden emin, hem de katiyetle emin değil miyim. Bunca yıldır bana ihanet etmedi de daha bekliyeceği topu üç - hadi beş altı ay - kalmışken mi sabırsızlık gösterecekti? Yok, yok, daha bir sene ömrüm olsa bile gene sabredecektir, hiç şüphem yok.

Hem karımın - müstakbelkocasının kim olduğunu bilmiyor muyum, mükemmelen bil-

Şüphe bu

Karanlıkların başladığı düşüncelerimde
Bir sen bir de kıskançlık var
Görmüyorum, işitemiyorum
Yine de kıskanıyorum kentten seni
Ne yaparsın şüphe bu.

Güven ŞENGİL

miyor muyum? Onun hesabına da, ruhumu teslim etmedikçe bana en küçük bir fenalıkta bulunmayacağına kalıbını basarım.

Tabii çok iyi bir dostumdur o. Mükemmel bir genç. Doğrusu pek de genç değildir a. Kırkındadır. Hemen hemen benim yaşında, amma ben yüz yaşında bir adam gibi çökmüşüm, halbuki o, gürbüz, sağlam yapı, ormandaki bir meşe ağacı gibi hayata çakılı, üstelik de eskilerin tâbiriyle «Mükemmel bir koçanın bütün evsaf ve mezayasını haiz» dir. Mazbut ahlâklı, uysal tabiatlı, iyi ve efendi adam.

Bana karşı nezaket ve ihtimamı da bunu ispat eder.

Meselâ her gün araba ile gelip beni alır, gezdirir. Koluma girip merdivenleri inmeme yardım eder; hem de yavaş yavaş, her sahanlıkta durdurup yüze kadar sayarak (sayan odur), sonra nabzımı tutar, gözlerimin içine bakarak sorar.

— İnelim mi?

— İnelim...

Böylece usulca, usulca merdivenin tâ sonuna kadar ineriz. Araba gezintisinden sonra merdiveni çıkmaya gelince iş, o bir yanıma geçer, kapıcı öbür yanıma, beni bir iskemleye oturup öyle çıkarırlar yukarı.

İtiraz edecek oldum, fayda etmedi. Gerçi, üç basamak çıkacak olsam, nefesim kesilir, ama dostumun böyle zahmetlere katlanmasına da gönlüm razı olmuyor, kapıcı bu işi bir başkasının yardımıyla yapsın derim... Ama dinliyen kim! Florestano, elinden gelse beni yukarıya, tek başına taşıyacak. Adam! Ağırlığım nedir ki (şişler dahil, kırk beş kiloyu geçmez her halde) hem düşünüyö-

rum ki, bana böyle hizmet etmekle müstakbel saadetini hak etmeye çalışıyordur. Ne isterse yapsın, aldırma!

Karım Euphamia da, benim uğrumda zahmetlere girmekten zevk duyar âdeta, sonradan, hiç vicdan azabı duymadan keyfine bakmak hakkını kazanmak için daha çok sıkıntıya katlanmaya da çan atar. Bu meşru hakkı, bu şerefli mükâfatı ne hayat, ne de vicdanı ondan esirgeyemez, tekrar ediyorum, benim de bundan alınmaya bir hakkım yok.

Ama, ne yalan söyliyeyim, zaman zaman, ikisinin de birbirinden edepsiz birer insan olmayışına hayıflandığım da olur. Niyetlerindeki dürüstlük, duygularındaki incelik çok kere benim için zalimce bir işkence

oluyor, çünkü ölümünden sonra başıma geleceğinden şüphe etmediğim şeye karşı isyan etmediğimden, küçük çocuğuma biricik oğluma, yakında ikinci babası olacak adama karşı bir evlât muhabbeti aşlamaya kendimi mecbur hissediyorum. Kaç kereler, sevgili yavrucuğu koltuğumun yanına çekip bacaklarımın arasına sıkıştırarak, Florestano'nun kendisinden şikâyet etmesine asla meydan vermemesi için ona ders verdim! Meselâ ona derim ki:

— Ya işte, Carlo'cuğum, bak ellerin kirli. Dün buruncuğunda bir mürekkep lekesi görünce ne demişti Florestano amcan? «Git yüzünü yıka, Carlo, Yoksa hapse atarlar seni ha!» demişti. Ama doğru değil.

(Devamı arka sayfada)



Desen : Suzan Çetinkaya

Florestano amcan şaka etti. Elleri kirli olan insanları zindana göndermiyorlar artık. Ama Florestano amcan temiz çocukları sever, onun için elini yüzünü yıkamalısın. Ne iyi adamdır o, hem seni ne çok sever. Carlo'cuğum! Sen de onu sev, onun sözünü dinle. ama! Her zaman senden her zaman hoşnut olsun. İyice anladın mı, yavrucuğum?

Euphemia'nın hoşuna gitmek için Florestano'nun çocuğumuza getirdiği ufak tefek hediyeleri büyütür, süsleyip püslerim. Yavrucağın inanır bana, sözümü dinler, şimdiden çok sayar onu.

Meselâ, geçen gün Florestano çocuğu gezmeğe götürmüştü dönüştü gülererek anlattı bana, yolda güneşli bir meydandan geçerlerken, Carlo birdenbire bir çığlık koparmış, durup üzgün bir tavırla ona sormuş:

— Canımı acıttım mı, Florestano amca?

— Ne münasebet, ne diye canımı acıtacakmışsın?

Küçük saf bir tavırla ilâve etmiş:

— Hani gölgene bastımdı da.

Yok, Carlo'cuğum, bu kadarı da fazla doğrusu Hayli bölük göstermişsin. Bir gölgeyi basıp çignemekten bir şey çıkmaz. Florestano amcanla annen, günün birinde pekâlâ babanın gölgesini çigneyecekler hem de canını acıtmıyacıklarından tamamiyle emin olarak, çünkü yaşadığı müddetçe parmaklarının ucuna bile basmamak için bütün dikkatlerini sarfetmiş olacaklar.

Üçümüz arasında o ne nezaket yarışdır o! Hem ne tatlı bir işkence! Şu biçare hasta halimle kendimi bezginliğime sinirlerime kaptırmayı ne kadar isterdim; halbuki, onları üzmemek için dikkat kesilmek mecburiyetindeyim, aksi halde. ihtimamlarını o hic hoşlanmadığım, hattâ ara sıra beni dehşete düşüren ihtimamlarını büsbütün artırır. Haksızım, şüphesiz ama mezarın eşliğinde bu nefis nezaketimiz bu bitip tükenmek bilmez tekellüfümüz iğrenç bir komedyaya gibi geliyor bana. Ellerinde merasim eldivenleriyle ve binbir itina ile beni mezarıma doğru ittiklerini hissediyorum şu satırları yazdığım sırada önümde eğilip dudaklarında nazik bir tebessümle sanki:

— Buyurun! Hayırlı yolculuklar! O pek iyi ihtiyatlı makul halinizle sizi daima hatırlayacağımızdan emin olun diyor gibidirler.

Bana samimi olmayı öğretiler. Samimi! Halbuki şu bulunduğum vaziyette benim için samimi olmak sadece öldürmek mânasına gelebilir.

Allah korusun! Sahi, ne mâni var buna?

Ciddi olalım. İman sahibi olmasaydım, Allaha gerçekten inanmasaydım, ölümün ruhun hayatına son verdiğine kani bulunmasaydım, toprak ayaklarımın altından kaydığı anda bir boşluğun, yokluğun bana kollarını açacağından emin olsaydım Florestano'yu öldürmez miydim, dersiniz? Bâzi uykusuz gecelerimde, onun yatağında, benim yerimde yatacağını, karımın ve bana ait her şeyin üzerinde bütün haklarıma sahip olacağını düşünüyorum da; yandaki odanın küçük karyolasında, çocuğumun, öksüz yavrumun belki gece yarısı ağlamaya başlayarak annesini çağıracağını, çocuğun nesi var diye bakmak için karım kalkmak isteyince onun: «Yok canım karıcığım, bırak ağlasın; çıkma yataktan zahmete değmez!» diyeceğini düşünüyorum da. Yemin ederim ki bu Florestano'yu öldürmekte tereddüt etmem!

Halbuki onu öldürecek yerde, her gece, pencerenin önünde sakin ve hareketsiz oturup, uzun uzun göz göz yüzünü seyrediyorum. Yukarıda gözlerimi ayırmadığım küçücük bir yıldız var, çok kere ona içimi çekerek:

— Bekle beni, geleceğim! derim.

Gene çok kere bir kitapsızın kızı olan ve Tanrıya inanmaz görünen Euphemia'ya :

— Budala ne diye inanmıyorsun: Allah var, derim. Ona şükretmelisin. Evet, şükret onu.

Euphemia, ben Luca Leuci'nin, böyle şeyler söylemem pek tuhafına gidiyormuş gibi yüzüme bakar, genç yaşında öldürmekle bana bu kadar kötülük eden Tanrıya hiç de inanmak zorunda olmadığımı kanıtlar. Ama şu sayfalar bir gün eline geçince, Florestano'sunu gerçekten seviyorsa şükredecektir ona.

Benim için bir an önce ölmekten başka yapacak şey kalmadığını anlıyorum. Bâzi günler, Florestano'nun gözlerini devirerek ve içini çekerek, yüreğini kemiren arzuları karıma hissettirmeye çalıştığını görüyorum, biçare adam! Bir yandan da karımın güzel sarışın başını Florestano'nun geniş göğsüne yaslayarak parmaklarını uciyle o muhteşem bıyıklarının kızıl tellerini hafifçe okşadığını hayal ediyorum.. Ne zevktir o Sabret, Euphemi'cuğum! Beni öperken söylediği o işveli sözleri belki hiç farkında olmadan ona da söyleyecek.

— Canım... Kocacığım...

Gülesim gelivor, gülüyorum da. O zaman ikisi birden neye güldüğümü soruyorlar: Bir nükte uyduruyorum, Florestano atılıyor:

(Devamı Sa. 37 de)

Dünyanın Babası

M. Akif TUNCAY

«Gözleri, yeşil bataklığın rengini çalmış adam, mesut bir delilikle sokaklardaydı.»

Canı sıkılıyordu adamın. Yazacağı öyküye böyle bir girişle başlamak istemişti. Fakat beğenmedi, soldan aşağı yırttığı karalamayla çöp sepetine atıverdi- Ertesi gün, attıklarını can sıkıntısıyla yeniden okudu. Sonuncu karalamada önemli laflar etmişti. Daha iyisini yazmaya vakti yoktu. «Çaresiz» diye güldü adam. Bu satırların buruk lezzetini, istediğiniz meyve niyetine dişliyebilirsiniz.

Bu uzunca öyküye başlarken köpekli bir adam çıkıyordu ortaya. Eğer kurbağa pisliğinden kokmuş, yeşilimsi suları görmüşlüğünüz varsa, adamın gözlerini tarif kolay.. Oysa yazmakla belirtilecek cinsten değildi bu gözler. Her sabah kendinden daha çirkin köpeğiyle, kırlara çıkıyor, büyük ve karanlık uçurumlara bakarak vaktini öldürüyordu. Hikâyede: «Köpeklinin biriyle konuştuğunu gören varsa beri gelsin.» Deniliyordu. Gerçekten adam, hayvanlarla ağaçlara selâm veriyor, insanlardan kaçıyor. Sonraları adamın bir marifeti daha çıktı ortaya. Çocuk sevgisi... Gözlerinde, sütbeyaz bir muhabbetle binlerce körpe güneşleri seyretmenin kıvanacı içindeydi. Güneş, çocuk, uçurtma ve portakal arasında gizli bir yakınlık buluyordu. Entellektüel ruhu, Dünyanın çocuklarını sevgiyle kucaklamak istiyordu. Eğer bu adam, köpeğine anlattığı (Sır)ları, insanlara söyleseydi, ortaya koskoca bir kitap çıkar, milleti gülmekten ağlatabilirdi. Oysa adamın ağlamayı çoktan unutmuş yüreğinde, uyku gözlü çocukların taze ve gümrah sevgisi yeretmişti.

Madagaskarın siyah tenlerinde, lepiska saçlı Çin bebeklerine kadar çocuklarla dolu bir Evreni kafasında taşıyordu adam. Renklerin ve çinliyan seslerin anaforunda sonsuz bir flim çevriliyordu. Bir flim ki küçücük insanların güvermeden solmuş kaderleriyle ilgiliydi. Laparna kokulu ormanlarda yitmiş çocuklar vardı içinde.

Öykünün sonu bir kaysı şurubu gibi tatlılaşıyordu...

Bizim köpekii dosta gelince, siyasi fırladıkların ötesinde, sevgisiyle başbaşıydı. Oysa yüce

P e s . . .

Son diyelim bu ayrılığa gayri
İki büklüm oldu içimiz
Özeğimiz geçti genç yaşta
Acımadı taş kalpliler
Acımadı...

Hatıralar için düştük yollara
Yar için
Boyun eğdik kullara
Çişemli yağmurlarda ıslandık
Uzandık çamurlara sarhoşca
Güldüler bize pencerelerden
Güldüler...

İçtik dost düşüncelerle
Türküler söyledik
Sokaklarda sallandık
Sokaklarda...

Kırları düşündük
Yeşilliği düşündük sensiz
Boşlukta kaldı düşüncemiz
Yardımsız kaldık
Yardımsız...

Pes diyelim bu ayrılığa
Pes diyelim
Mağlup olalım zararı yok
Öldürecek bu dert bizi
Öldürecek...

Dursun GÖKÇÜLER

sahtekârlık kollarını açmış, ağına düşürecek enayi aramakta. Fakat adam, yaşantıların en temizinde kalmasını bilmişti. Derken hikâyeye en güzel yerinde kesiliverdi. Bir sabah köpekliyi yatağında ölü buldular. Öykünün bitmesi için yazarına iki satırlık bir mektup bırakmıştı:

«...Ya işte böyle bayım.» diyordu. «Oğlum gömdükten sonra, insanları sevmeye başladım. Bu çirkef yaşatıda saadette mestoluş kollarımı açıyorum. Tıpkı çiçeklenmiş bahar dalları gibi. Neden mi bayım? Çünkü ben, Dünyada yaşayan milyonlarca çocuğun babasıyım.»

Kutlu Perşembe

II

— Bir senin için ölürüm —

Ölmek ince söğüt dallarında-bir senin için
Yok yaşamalarda aöylesine mutluluk
Tanrısal inançlarda yaşamak-yaban çiçeklerinin özgürlüğünde
Bir yudum suya özlem duyan kırlangıç
Döner döner durur başımda
Gün gelir alır başını gider-ha bitti bitecek yol
Yolların özgürlüğü bir mezar taşında

III

— Gün olur aklıma yaşamak gelir —
Açar kapımı yitik perşembe

Kaypak kahkahalar kopar geceden-kol gibi kanat gibi-
Geceler çığlık çığlığa kapıma kadar
Çalar kapımı her giden yolcu avuçlar dolusu garibsi bakış
Ya ben mezarcımıyım ki

IV

— Cennette biri var ağlıyor duydum —
Bir kadını budadılar Tanrının

Asurlu bir kadın yalın kılıçtı-O kesti
Dudaklarında şarkılar okyanus şehirlerinin
Senrası kalbimize saplandı işte
Yitirilmiş gözleri aklın-görmez ben gördüm
Bir kadını budadılar Tanrının

Bir ben bir O bir de Tanrı üç
Ağladı,,, git
İnsanlar gibi ağladı Tanrı

V

—Gitmem dedi her bakışın bir öykü anınsatıyor—

Titrer bir ışık gibisinden yanar gülerin
Yanar aydınlanmaz tutsak geceler
Geceleri boyalar parmakların-dere boyunda
«Dere boyunda saz olur»
Bırak ver gitsin ellerini avuçlarıma
Ver ki gecemer sabah olur-kişiler günü bekliyor
Vurdular kalleşçe ay ı-kalakapısı cinayeti
Gazeteler dördöncü baskı gazeteler elden ele gidiyor

Hasan Kutsal AKER

Bu Kentte Son Gece

ALTUNLU

Son gecemde, yarın kaçarcasına uzaklaşacaktım burdan. Yağmur çileşiyordu yine hafif hafif. Daha yıldızlar demin sevgileriyle semada rakse diyorlardı. Ne tuhaf! her şey bambaşka idi bu kentte. Zehir saçan havası bulanık suyu değişik tipli çılgın insanlarıyla.... yağmur hızlanmış, şiddetinden odanın pencereleri titriyordu. Zihnim karmakarışık olmuştu. Karar veremiyordum hiç bir şeye halbuki sevilmem lâzımdı. Bir kaç sene önce başladığım eserimi bu gece tamamlayabilmişim. İstedğim gibi nihayet onu kendi fırçalarımla parçalamış bir yığın vücuda getirmiştım. Arkasında biri duruyordu bu ikisi arasında bir nehir geçiyordu. Bunun hususiyeti kıpkırmızı oluşunda idi. Nedense içim bulandı bu muhteşem tablodan az daha bu havayı teneffüs edersem tımarhane müdürüne müracaat edileceği muhakkaktı. Zorattım kendimi sokağa ilerliyordum meçhule doğru. Herkes kaçıyor sıcak yuvalarına sevgiyle bekleyenlerinin yanına. Ya benim gibi katiller evi olmayan serseriler ne yakacaklardı. Nasılsa çeşitli nefeslerden müteşekkil pinekleyecek bir köşe bulunurdu bana da. Garsonlar, yosmalar patron ne güne duruyordu. Adımımı gazinoya atmamla beraber Şarap, Rakı, Sigara kokusuyla burnumun kemiği çiftetelli oynadı. Oturdum bir masaya. Çökerecesine garsonlar yağ görmüş sinekler gibi uçuyorlardı etrafımda. Talihlinin birine işaret ederek bana bak aslan dedim rakı, şarap, bira, viski; ne bileyim ben ne çeşit içki varsa getir anlıyormusun bugün benim doğum günüm. Sırtıma öyle doğum günüm-dedim ise bugün doğmadık ya çok evvel doğmuşum da bu işten memnun kaldığımda onu her sene böyle kutlarım. Sözüm bitince önümde bir reverans edişi vardı ki yürekler acısı ne bilirdi ki son meteliğine kadar sayılmış bir serseri var karşısında. Fütursuzca koyuverdim şu meşhur kahkahalarımı arka arkaya... Su gibi akıp geçti zaman. Bardaklar boş kalma felâketine uğramıyordu.. Şişeler... Bardaklar Ça. Ça.Ça ediyorlardı birbirleriyle masada. Ben yapıyordum onlara orkestra şefliğini. Vakit

gece yarısını henüz geçmişti. Gazino yavaş yavaş boşalıyordu hiç de niyetim yoktu gitmeye benim. Nasılsa son gecemdi. İster bir katil gibi ister bir prens gibi olsun misafirdim bu kente ve... bu geceye. Birden ne olduğumu anlamadığım. Kendi mi Polislerin arasında görünce kalbim de Ça.Ça.Ça etmeğe başladı. Bardak elimden düşerek param parça oldu. Tıpkı kalbim gibi. Biraz sonra katil damgası altında piskokulu bir hücreye tıkıldım. Bunlara sebep o... idi. O... birde ezeli hastalığım kıskançlık.

Bu kentec son gecem. Yağmur yine yağıyor hafif hafif insanlar. Yine koşuyorlar. Ben de kosmuştum beni bekleyenlerin yanına. Hapishane hücresi, gardiyanlar, avukatlar V.S..... Meğer senelerdir beni beklerlermiş. Kavuştuk nihayet birbirimize. Bu kentte geçirdiğim son gecenin, görebildiğim son yıldızlarıyla.



Desen : M. Aslier

Almanya Anılarım

Aysel ŞENGÜLEROĞLU

(Geçen sayıdan devam)

Biraz da tramvay ve otobüslerden bahsedeyim sizlere. Tramvaylar ekseriya üç veya dört arabadan müteşekkil ve çift katedir. Önlerinde birisi Almanya'ya (sarı - siyah - kırmızı) birisi Bauyera eyaletine (mavi - beyaz) ve birisi de Münih'e ait olmak üzere üç bayrak bulunur. İnen - binen olsun veya olmasın, her durakta mutlaka duracaktır. Hangi tramvayların hangi semte gidecekleri yazılıdır ve operlo ile gelecek durak söylenir. Oturanlar mutlaka kadın ve ihtiyarlardır. Mukavim olan gençler oturmazlar. Gayet sessiz olan tramvaylarda nadiren yüksek sesle konuşulur ve dikkat edilirse bunların da ecnebi oldukları kolayca meydana çıkar.

Vasıta beklemek için katıyken zaman kaybetmezsiniz. Yetişemediniz, hareket etti mi etti? Hiç üzülmeysin. Derhal diğeri gelecektir. Almanya'da beş dakikadan fazla otobüs beklediğimi hatırlamıyorum. Gideceğiniz yer ne kadar uzak olursa olsun, bir biletle aktarma yapılmak suretiyle oraya kadar götürülürsünüz.

Talebeliğin bütün nimetlerinden en geniş ölçüde faydalanan Alman gençleri, pek az bir para mukabili alacakları kartlarla sabahtan akşama; akşamdan sabaha kadar dolaşabilirler. Tiyatro, sinema ve müze talebeler için normal fiatın çok altındadır.

Sizlere biraz da Alman yemeklerinden bahsedeyim. Yemek değil, yiyecek desem daha doğru olur onlara. Şu anda hepimizin aklına herhalde Almanların meşhur yiyeceği gelmiştir. İran denilince nasıl halılar; Yugoslavya denilince erik bahçeleri; Fransa denilince lüks akla gelirse, Almanya denilince de pa-

lerine dahi rastlayamazsınız orada. Yiyecekleri konserveler ve salatalardır. Salata dedimse buradakiler gibi zannetmeyiniz sakın. Çok büyük doğranmış ve içerisine eritilmiş şeker dökülmüş marul ile çarşıda hazır olan ve tartı ile satılan salata. Evlerde yenilecek tavuk dahi pişmiş halde çarşıda satılır. Ev hanımlarının yapacağı şey, bu hazır yiyecekleri masaya koymaktan ibarettir. Patates, balık konservesi, haşlanmış ıspanak ve karnabahar, omlet, domuz sucuğu ve pastırması, haşlanmış et, pirinç çorbası. İşte Almanların başlıca yemek çeşitleri. Her aile en az haftada bir gün yemeğini gazineoda yer. Peynir ve ekmek gibi şeyler artarsa eve getirilmesi gayet tabii karşılanır orada.

Bizim Almanlar hakkında merak ettiğimiz hususlar olduğu gibi, onlar da bizim yaşayışımızı merak ederler. Bu mevzuda çok değişik sorularla karşılaştım. Onlar Türk kahvesini, Türk yemeğini Türk halısını ve Dinimizi orijinal bulurlar, Türkiye'de hala peçenin olup olmadığını sorarak, Türk erkeklerinin istediği kadar evlenebileceğine dair duydukları rivayetlerden, harem dairelerinden bahsettiler. Her seferinde münasip bir lisanla onlara artık şarklı değil, garpli olduğumuzu anlatmağa çalıştım.

Gelecek sayıda

«Kraliçe Süreyya ile nasıl tanıştım»

Ümit

Sensiz yaşayamazdım
Bilsen...

Beşikten hıçkırdığım sabahlar

Tatlı gülümsemeler

Hain Bakışlar,

Yollarda sarı yaprak

Tarlalarda kuş

Kırlarda kelebek

Kovaladığım zamanlar

Sensiz yaşayamazdım

Bilsen...

Avuç avuç

Kucak kucak toprak,

Esrar dolu

Karayazıların kahrettiği

zamanlar.

Süleyman GÜBBÜK

tates gelir. Almanya ve patates!... Birbirinden ayrılmaz iki kelime. Hakikaten orada çok boldur ve ekmek yerine yenir. Alışveriş yapmak için Çarşıya çıkanların aldığı ilk şey naylon, ambalajlı torbalarda satılan patatestir.

Almanlara da meşhur olan Türk yemeklerine, hatta benzer-

Karamsar Adam

Kadir KENDİRCİ

Köşeyi döndü. Karanlıklardan sıyrılarak kaldırım taşlarına çıktı. Siyah Paltosu, omuzlarını çökeltmiş, ayakları yerde sürünüyordu. Kocaman vücudu; yönsüz fırtınaya tutulmuş buğday başkaları gibi sallanıyor. takaratlarıyla açılıp kapanan dudakları. he kezinde «Oğlum... oğlum...» diye inliyerek; karamsar caddeye ölü bir canlılık veriyordu.

Hava boşluğunda durumu yacağını anladı ve sol yönündeki elektrik direğine yaslandı. «Beyaz siyah saçları anlıni kapatırken gür kaşlarının altındaki göz kapaklarından inen göz yaşları, kurumuş siyah gözlerine bir canlılık veriyordu.» Cebinden bir sigara paketi çıkardı. Titriyen eliyle parçalanmış dudakları arasına upuzun harman sigarasını yerleştirdi. Yaktı. Henüz bir iki nefes çekmeden hafif meltem rüzgârı sigara dumanlarını gözlerine götürürken, gıtlağı haracalandı. Duman yüzünü kapladı. Aralıklarla öksürmeye başladı.

Kuru dudaklardan yere düşen sigara yalap yalap duman çıkararak yerde yanıyor. Gözleri bir dumanda kaldı, bir an için karamsar düşüncelere daldı. Bu ona en büyük acısını hatırlatmıştı.» Henüz onsekizini dolduran biricik oğlu, son günler de bir tuhaf olmuştu. Kabalaşmış, birçinleşmiş hayattan zevk alacağı yerde, karamsar hayallere dalmıştı. Bazı gün sabahlara dek odasına kapanıyor, bazı günler de akşamlara dek kırdı dolaşıyordu. Günden güne, canlılığını kaybediyordu. Bir baba olarak oğlunun derdini anlaması lâzımdı. Bir cumartesi günü

buna karar vermişti. Oğlunun odasına girip sağı solu kurcalamaya başladı, ne yazık ki hiç bir şey bulamadı. Dakikalar sigara dumanlarını takip ederken saat gecenin dördünü vurmuştu. Bir ara uyumayı düşünmüştü. Sonra vaz geçti. Aradan beş dakika geçmeden, kapının gıcirtısı kulağını tırmaladı, Kapı hafifçe

tim, Biliyorum, bana acıyorsun. Fakat ne yazık ki elimde değil, yapamıyorum. Yalnız rica ederim bu gecelik benden birşey sorma. Uyumak istiyorum. Çok, çok, pek çok uyumak istiyorum. Çünkü, buna ihtiyacım var. Uyumalıyım. Diye kendini karholanın üzerine attı. Babası ayağa kalktı. Kapıya geldi. Dönüp baktığı zaman karyolanın sallantısına uyan oğlu aşağı yukarı inip kalkıyordu. İyi geceler oğlum diyerek dışarı çıktı. Hiç bir şey yapamamıştı. Oysa, çok şey yapmak istiyordu. Fakat ne yapabiliyordu.

Karamsar düşünceler içerisinde odasına kapandı. Yan pencerede sabağın tatl ışıkları yüzünü aydınlatıyordu. Upuzun karyolaya uzandı, ışıklar bollaşırken gözleri kapanıyordu. Birden bir silâh sesiyle uyandı. Bu bir tabanca sesi ve oğlunun odasından gelmişti. Bir anda kendini oğlunun odasında buldu. Ne yazık ki her şey bitmişti. Karyola sallanmıyor, oğlu ağlamıyor, parlak gözleri bir noktada donmuştu. Yalvaran sesleri kulağında çınlıyor. Fakat o şimdi hareketsiz, özlediği uykusuna ebedi uykusuna dalmıştı. Geriye bir tek anı bırakmıştı. O da yastığın üzerinde yalap yalap dumanlar çıkararak yanan sigarasıydı.»

Senelerce bu anı gözlerinin önünden gitmedi. Ne zaman bir sigara dumanı görse bu sahne defalarca gözünün önünden gelir, geçerdi. İşte bu gece de öyle olmuştu. Ağır ağır doğruldu. Sigaranın üzerine basarak karamsar düşünceler içerisinde geldiği dönemeçten dönüp, hoş selvilerin altına yöneldi.

Ağaç

Yelpazenin altında bir ağaç
büyür

Alabildiğine muhteris
Dişi
Toprak canlısı

Kafatasında bir kadın büyür
Meyvelerini vermeye hazır
Fıkırdar durmadan
Soyunur geceleri hayasızcasıda
Aşk üstüne aşk yeniler
Ağladığıma bakmadan

Uzak illerden bir mektup gelir
Beklenen sabırsızcasına
Kafamda soyunan kadınla
birleşir

Yağmurlu gecelerden
Sırılsıklam bir mektup gelir.

Türker ALKAN

açılırken bin bir özlemle beklediği oğlu içeri girdi. Babasını görünce bir güldü sarardı, kendini tutamıyarak onun kucağına atıldı. İçini çeke çeke ağlıyor, ağlıyor hep ağlıyordu. Horozlar sabahı haberlerken başını kaldırdı, kıpkızıl gözlerini babasına dikerek kurumuş gırtlak tellerinden çıkan sesler «Kusura bakma baba, seni rahatsız et-

Vatan Özlemi

Güngör KONDU

Vatan, bizim ve atalarımızın anılarını taşıyan, kucagında doğup büyüdüğümüz, asırlarca acılarımız, neşelerimiz, beraber zaferlerimizle süslediğimiz ülkedir.

Her millet ve o millete bağlı her kişi vatanını canından, varlığından kıymetli tutar, onun için canını vermekten çekinmez. Türk milletinin tarihi ise vatanı için canını vermiş, kahramanlık destanları yaratmış, şehitler ve kahramanlarla doludur.

Vatanına Anadolu adını veren Türk milleti, ona karşı olan bağlılığını, sevgisini bu kelime ile belli etmiştir. Şu halde türlü anıları ile bağlı olduğu, her şeyden çok sevdiği vatanından ayrı düştüğü zaman duyduğu acı bu sevgisi kadar büyüktür.

Bir milletin edebiyatı o milletin duyduğu ve düşüncelerini aynıdır. Tarihimizde vatan sevgisinin, en kuvvetli ifadelerini bulduğumuz gibi, eski ve yeni edebiyatımızda da aynı duygunun en derin akislerini baluyoruz.

XIV. asır şairlerinden Ahmedi Vatan redifli

Anılardan bir değiş

Akşamlar bir yaşam boyu uzar 'bu yerde
Tıpkı gözlerin gibi akşam
Salt kıyıları düşlerim yayılır
Taki günün rengi rakedinceye dek sularda
Artık karamsar geceye gocunurum
Yaşamlarımdaki ezgiyi düşünürken
Terkedilmiş tutkularım boyunca

Martılardan sorarım seni o dem
Deniz üzerine süzülen martılardan
Dişi güzelliğinin yakıcı nefesini duyarım
Dalga dalga çığbğında enginlerin

Unutulmaz anıları sayarım birer birer
Sensiz geçenlere yerinirim
Özlemler anılar belirir gözlerimde
Yoksun zamanın ardından
Beraber geçen demlerin özlemini
Saklarım kalbimdeki öykücüklerde

Orhan DOĞAN

gazelin de başka ülkelerdeki bağların ve bahçelerin insanın içini açmayacağını yalnız, Vatanın her güzelliğinin insanı ferahlatacağını duyurmuştur.

XV. asrın büyük şairlerinden sayılabilen şehzade Cem, en güzel şiirlerini gurbete ve vatan hasretini hissettiği zamanlarda yazmıştır.

XVII. asır halk şairlerin Karacaoğlan Rume-lide yazdığını sandığımız bir koşması ile memleket hasretini işler ve koşmasını şöyle bitirir:

Karacaoğlan der dosta varılmaz;

Hasta oldum hatırcığım sorulmaz;

Vatan tutup bu ellerde kılınmaz

İlleri var, bizim ile benzemez.

Vatanından ayrı düşen kimselere, acılarını gidermek için gurbetin güzel yerlerini görmek bile ayrı bir işkence olur. Süleyman nazif bunu şu beyitlerle anlatmıştır.

**Dumanlı dağların ağlar ağlar gözümde tüttükçe
Olur mehasini gurbette başka işkence.**

Memleketinin bütün kıymetleriyle yoğrulmuş bir kimse vatanını, tarihini, san'at eserlerini, halkının dili'ni, san'atında olan bağlılığını unutmaz. Yahya Kemal, Yol düşüncesi isimli şiirinde vatan sevgisini çok güzel belirtmiştir. Bilhassa şair şu mısrası ile bu fikri ne güzel işlemiştir.

Cihan vatandan ibarettir itikatımca.

Bütün bir cihanı vatan sayan, bütün bir cihanı vatan kelimesiyle hülase eden şairin bu şiirinin son mısraları öldükten sonra bile ruhunun vatanından ayrılmamasını arzu ettiğini belirtmesiyle biter.

**Ölüm yabancı bir ülkede bir geceye bile
Tahayyülümde vatan kalsın eski haliyle.**

Sonuç olarak, Ziya Gökalp konumuzdaki fikirleri, Türkçülüğün esasları adlı eserinde şöyle izah etmiştir.

«Her fert hisleri vasıtasıyla muayyen bir millete mensuptur. Bu millet, o ferdin, içinde yaşadığı ve terbiyesini aldığı cemiyetten ibarettir. Çünkü bu fert, içinde yaşadığı cemiyetin bütün duygularını terbiye vasıtasıyla almış, tamamı ile ona benzemiştir. O halde bu fert ancak bu cemiyetin içinde yaşarsa mes'ut olabilir. Başka bir cemiyetin içine giderse Daussıla da hastalanır, hissen müşterek bulunduğu cemiyetin içine gitmek için hasret çeker.

— Gül Dahım —

Ali PEKÇETİN

Güneşin ilk ışınlarıyla beraber. Odamın Penceresini açtığım zaman; bahçem'de boynunu yeni doğan güne doğru bükmüş, gül dalımı görürüm. Tek bir gül vardır gül dalım'da. Konuşan, kırmızı, katmerli bir güldür. Bu nadide gülüm. Bana neler söylemezki. Kırık anların ötesinden bir yel, yaşanmamış günlerden bir öykü ve unutulmuş bir...

Evimin, dört bir yanı gül dalı, ama yalnız; gül dalım'da bir gül. Beni görünce ağlamaklı.

Gül Dahım. kolunla. yokki yaşamak ve. ölmek.

— Bir Mektup —

Izdırapları ve sessizliği koynunda saklayan bu gece, yurdumuzun şirin köşelerinden biri olan Adanadayım. Sanat yönünden bu kadar ileri olduğunu asla tahmin edemediğim bu kentte; bu verimli toprağın gençliğinin, bilinçli ve endişelerle dolu dergisinin sayfalarını karıştırıyorum. İzlediğim derginin adı «ÇIRA» adı gibi parlıyor gözlerimin önünde. Çevreye ışıklarını yayan gençliğin bir semboli diyor bu dergi.

«ÇIRA» bana Çukurova'nın Sanatçı gençliğini tanıtmak fırsatını verdi. Bu yönden mutluyum.

Dergide mükemmel bir baskı, sonsuz bir endişe vardı. O andaki duyduğum zevk ve heyecanı tasvir etmem imkânsız. Aciz kalemim sadece bu arkadaşlarıma başladıkları yolda başarıya ulaşmalarını temenni etmekle kalıyor.

Bu asil ve dürüst çukurova gençlerinin, genç sanatçılarımla, açık ve pak alınlarından öperim.

Tahir GÜNAL

A n ı m ı z

Hani,
Bir dönemeç vardı
Kasabaya girerken
Kadınlar, mısır toplardı tarlalarda

Çocuklar
Köşe kapmaca oynardı...

Kaç kez
Grubu seyrettik dönemeçte
Balıkçı sandallarına el salladık
Kumsalın çakılları arasında
Yarışıracasına
Midye aradık...

Taşlı bir yol vardı
taa
Tepeye dek uzanırdı
Kol kola ilerlerdik ikimiz
Bir kamyon gelirdi öteden
Hep,
Çıktığımız gibi
Kahkahalarla
Bir katile gerimizdeydi...

Bir park vardı
Çiçek isterdin bahçivandan
Utandır;
Gözlerine bakardım
Gülerdin...
Kızardım sana
Neden, bilmiyorum
Gülmeni istemezdim
Geçerken dönemeçten

Hani
Bir papağanın vardı
Seni çok severdi
Bir an baş başa kalsak
Gagalarını açarak
Kapı çalındı, kapı çalındı diye
Öterdi öterdi...
Hala ötüyor mu?

M. Kemal ÜNAL

Ufukların Ötesi

Elgin ÖTÜKEN

Birgün güneyin tozlu yollarında buldum kendimi. Uzayan yollar da düşüncel adımlarımı sayıyordum akşamadek. Seyhan kıyılarında anılarım ve duygusal seslerle başbaşa.. Günlerce bir kuşun kuzeye uçuşunu bekledim. Taşköprüde. Beyaz martı seşlerinin özlemiyle dolaştım Kanal boyunda.

Gitmek istiyorum bu ilden, Önümüzde uzanan Toroslar'a baktıkça ağlamaklı olurum. O ufuklar olmasa ne güzel olurdu. Ama şimdi sonsuz ufuklar var. Kuzeyle aramızda. Bir nen saklıdır orda. ufukların ötesinde. O nenki kuzey anılarını da gizler içinde. Orda ta ufukların ötesinde bir yeşil kent var. Ve orda Fındık bahçeleri arasında bir pencere var bakacak. Siz bilir misiniz? Bir hayal görünür her akşam orda. Tatlı bir tebessümle mehtabı selâmlar her akşam. Her kez bir iç çeker derinden, o hayal. Fazla A-çık I-ken K-apılar, A-nlar Soğuk alacağını: Bilirki bir yolcusu var güneyden gelecek. Ve bilirki o Elgin, kendisine söz vermiştir yağmurlu bir gecede titreyerek.

— Elgin, geleceksin sen. Biliyorum geleceksin Elgin.

— Evet hayalim geleceğim, ufukları düz yol yaptığım zaman

Bir tanıdık ses duyarım Güney de



Desen : Van Gogh

— İskele alabanda!.. Filikayı çekeysunuz. İssin güverteden çımaları al diyen kaptanın türküsü ta kuzeyden nasıl gelir güneye? Bileceksiniz. Geliyor işte özdemler arttıkça.

Deniz dertli şimdi o kentte. Çımaları koparır dalgalar iskelede. Dosalar çekilir içeri. Tüm tekneler yelken açar engine.

— Yelkenler Fora!.. Oysa o gemileri yelkenler kurtarır mı batmaktan? Karadeniz bu, hatır gönül dinlermi? Huyukurusun.

— Hadi asulaysunuz küreklere, yavaş kiteysun Yusuf. Yelkenleri ters taktun Alu. Siyya siyya.

— İskele sancak!.. Dalgaya baş vereysun da. Bir anda her nen daha hızlanır. Kuzey rüzgârı çarmıklarda duysak bir düzgü yapar. Çatanaların gürültüleri susar bir anda. Tüm teknelerin takırtısı yok olur. Ağır ağır o düzgü duyulur rüzgarlarda. Tüm kalpler coşar. Erinç duygular içinde yararlar küreklele suları gemiciler.

**Oy deniz Karadeniz
Sularu kıpırdaşur
Gogsunda Kaparanlar
Uşaklar siyya siyya
Çider yare ulaşur**

Bu yöntemde aldanır tüm kaptanlar. Ne bilsinler... kıyıdan uzakta yaşamak ne kadar güç bilseniz... Ah deniz...

Kimbilir... Belki unuttu beni tanıdıklar, gezdiğim yerler ve dost toprak Gedikkaya'nın bük-sül yolları... Ya eğilip kana kana su içtiğim çokrağanlar? Şarkılarını herkez dinlediğim fındık kuşları... Pınarların çörtlenleri saklıyormu halâ dudaklarımın izlerini? Kimbilir... Belki... Belki...

Peki ya o hayal? Evet o yine orda. Akşam çiseleri serinletir onu. Salt çiğelermi? Anıların kaynaştığı çimeklerde... Ay ışığını süslediği gecelerin zümrüt bahçesinde, o yeşil ülkede..

Şimdi anılar bile uzak benden. Ta kuzeyde hep. Unutma beniler, oluklarından şırl şırl akan suların serinlettiği, anıların kaynaştığı tüm özelemler, ufukların ötesindeki o yeşil ülkede hep.

Ne varki o hayal diğerlerinden başka. Hayal hayalleri kovalar ama o hayal kutup yıldızıdır. Penceresinde küneyden gelecek Elgini her kez.

RUNO

ALPAGO

Kuşlar gibi arı bir kalbin tümce özgürlüğü-
nedir övgüm. Ona, düş kıyılarının sıcak meltemi
«Runo» derdi. Bin kez ölüp dirilen akça yılların
anıydı bu öykü. Onun yurdunda kıyılar şafak
kızılığındandı. Salt kıyılara değiniyorum... Çün-
kü; o bir deniz, deniz köpüğünde bir gemi tut-
kulusu ve ay ışığından özge pırıltılı bir deniz
feneri bekçisiydi.

Bu düş kıyılarına ana kucağından kopup gel-
mişti sessizce. Öz yurttan bu fenere, bu yeşil
cennete yol boylamıştı tel tel, bir salapuryanın
içinde günler günü. Bir andır ilke değinen. On-
sekiz yaşın gücünde tüm çağıltısıydı, duruca en-
ginlere düşen gölgeler. Nice süzgülün yolları izleyen
adımlarda iniltileri doluydu enginlerin mavi
mavi!.. Ak martılardan duyuranları vardı sayıl-
maz. En sevdiği «İzabel» di, ak gagalı. Yeşilden
mora dek yosun, tuz ve deniz kokardı her dem
tunç teninde. Elleri vardı kürek iskarmozu sarp-
lığına değin nasırlı. Güçlü bileklerinde onsekiz
çağın ıslattığı zorlu yaşamın ak terleri doluydu...

Şafak renginin ıslak ıslak kayalardan sıyrılı-
şını seyrederken; bambu kamışından bir olta sal-

lardı engine... Her kezinde bir mercan takılırdı;
kıyıya dek pırıltılı pullar içinde çırpınan. - Yel-
kenler fora!..- diyen gemicinin, sesini tıkayan
karayelde bir İzabel süzülürdü güneye, sonsuzlu-
ğa. bir düş acununa doğru çizgi çizgi!.. Bunlu
sözcükleridir Runo'nun, kaybettiği sevgiliye yol-
ladığı yırdan...

Bir şarkıdır şimdi bu. Havai göklerinde bu-
lut bulut yayılan. Gecelerin aydınlığında titreyen
mum renksizliğindeki öyküsünden arda kalanlar,
şimdi boş sahnen ve bordasında «İzabel» yazılı
bir salapuryadır, yoksun dalgalar arasında yavaş
ölümsüzlüğe yönelen...

CAROL'A

Poryofino

I.. 0

Dalgaların kumsalla
Hışır hışır
Sevişmesiyle başlar

— Mehtapta —

İçerlek bir ev
Yeşil
Koyu yeşil bir perde
Sokağında
Ağız armonikamla
PORTOFİNOYU çalsam
Yirmi dörtlerde

II.. 0

Dalgaların kumsalla
Hışır hışır
Sevişmesiyle başlar

— Fırtına —

Fırtınalar tesir etmese bana
Aldırmasam sicim gibi yağmura
Sırsıklam
Sırsıklam bir gecede
Oturup taş, merdivenlerine
okulun
PORTOFİNOYU ıslıklaşam

Yeşili Sevmiyorum

Ben eski bildiğin insan değilim artık,
Özgürlüğümü kaybettim geceler boyu,
Sen gittin gideli öksüzüm işte,
Sen gittin gideli yalnız,
Bir tek anılar kaldı takvimlerde.
Geri dönmiyeceksin biliyorum,
Kesilmiş yollarda anılar.
Uzak bir deniz ötesindesin şimdi
Kendinde olduğu kadar.
Yapraklar sarardığında anıyorum seni
Ve yağmurlar yağdığında,
Yalnızlığımca yaşadığımın farkında bile
değilsin.

Gelme, istemem, unuttum seni,
Hatırlatma kim olduğumu, bilmiyorum,
Kirlenmiş gözlerinde bir yeşil,
Gelme, artık yeşili sevmiyorum.

Naim TUNCALI

B. Ö.

Genç Topluluğun Oyunu

Cevdet KUTLUAY

Şehrimiz Lise salonunda Adananın genç topluluğu Les-sing'in Define adlı oyununu oynadı. Hepsi Lise talebesi olan gençler, Adana Tiyatrosunun yetiştirdiği sahneye müsait elâmanlar, Şehir Tiyatrosu açılalı üç sene olduğuna göre sahne hayatları çok kısa, Şunu hemen belirtmek lâzım ki; gençler tamamen Şehir Tiyatrosunun etkisi altında. Oyun komedi olmadığı halde, fars oynyarak komedileştiriyorlar. Hatalarında hemen burada başlıyor. «Her şeyden evvel sanatı düşünüp seyircilerini güldürmeğe değil düşündürmeğe alışmalılar.» Oynadıkları oyun buna müsait olduğu halde onlar seyirciyi avlama yolunu tercih etmişler. «Tıpkı Şehir Tiyatrosu gibi» İşin bu yönünü düşünmezsek oyunları başarılı insan kendilerini sıkılmadan bir buçuk saat seyrediyor. Oyunu hatalı yola götürür iki oyuncu var. Yılmaz Dayanır ve Salih Sarıkaya. Her iki oyuncuda yazanın çizdiğinden başka tipler yaratarak çıkıyorlar karşınıza. Yılmaz Dayanır o devrin asil bir Alman ihtiyarından ziyade, bizim Anadolumuzda her an raslanan

Son Durak

Yalnızlığımı dikliğinde
yitirdim basamakların
Acunsuzlar kaldı ortada
Avunçsuz bir his bürüdü

İçimi
İngemde sonsuzluklar
kaynaştı

Bir yıldız parladı
Karanlıklar ötesinde
Bir yıldız parladı
Simsiyah gecemde
Bir yıldız parladı
Gözlerimin derinliğince
Acı çığlıklar kapladı etrafı.
Şimşekler çaktı
Mavi sema uzandı yol

boyunca
Aydınlık kurtuldu karanlıktan
Zirve !..

Oya ERSEZER

bir ihtiyarı, Salih Sarıkaya ise kurnaz bir uşaktan ziyade o devirde saraylarda görülen bilgili kelime oyunları ile herşeyden sıyrılabilen soytarıyı hatırlatıyor. Oyunu genç sanatçıların oynayış yönünden görürsek, yine bu iki oyuncu başarıya ulaştırıyor. Salih Sarıkaya soy-

tarı rolünde yumuşak hareketleri ile başarılı bilhassa finiş sahnesinde bütün dikkati üzerine çekerek istediğimizi yeteri kadar veriyor. Yılmaz Dayanır ihtiyar tipini hareketleri, jest ve mümikleriyle o kadar doyurucu oynuyorki; insan yaşını düşünüyor sanatçının yalnız bazen nedense ses tonunu kaybediyordu. Diğer rollerde Rifat Vezir ve Anibal Akdamar üzerlerinde durulursa iyi birer sahne adamı olacaklar. Erol İşisağ Yalçın Baydar üzerlerine düşen vazifeyi yapıyorlar.

Öteden beri şuna inanırız güney sanatçı yetiştirmeye müsait bir bölgedir gençleri seyrettikten sonra güneyli bir fert olarak sevinç duydum. Oyun sonrası sırf seyircileri güldürmek maksadıyla sahneye konulan Skeç'te Kuvvet Özgün ve Yalçın Baydar cidden başarılıydılar.

Bu O Biçim Şiir

BENİ SEVIYORSAN FADİMEM,
BANA BİR SİNEMA PARASI VER.

Halil SALTUK

Daktilo

Sür'at

Müsabakası

30 Nisan

Spor ve Sergi Sarayında

Organizatör :

Adana Ticaret Lisesi

Eski Türklerde Heykel

Hüseyin Namık ORKUN

Eski Türklerin bırakmış oldukları heykeller bir kül halinde henüz sanat tarihçileri tarafından araştırılmış değildir. Bu hususta Wladyslaw Kotwicz'in iki küçük araştırmasından sonra bu noktaya temas edenlerin ciddi neticelere varmadığı görülmektedir. Halbuki bu noktaya ait materyaller Castagne Borowka ve Granö gibi âlimlerin çalışmalarıyla son derece zenginleşmiş bulunmaktadır.

Asyada Kingan dağlarından gittikçe garba doğru Karpatlara kadar uzanan arazide bir elinde veya iki elinde kadeh tutan heykellere tesadüf edilmektedir. Bu heykellerin hangi kavme ait olduğu meselesi ilim adamlarını uzun zaman işgal etmiş, bunları Türklere maletmek, istemiyenler muhtelif fikirler ileri sürmüşlerdir. İlk ileri sürülen fikir bu heykellerin İskitlere ait olduğudur; fakat iskitlerin Altay dağlarında bulunduğu dair elimizde bir tek vesika mevcut değildir.

İkinci fikir bu heykellerin Hunlara ait olduğudur. Gerek Asyada ve gerekse Avrupada hakimiyet süren bu Türk kavmi bu heykellerin sahibi olabilir. Fakat gerek araştırılan Hun mezarlarında ve gerek Çin tarihlerinde bu kavmin böyle heykeller diktiği görülmemektedir.

Bâzi âlimlerin ileri sürdüğü bir nazariye göre bu heykeller Slavlara aittir. Fakat Slav kavmi tarih boyunca asla bu kadar geniş bir araziye sahip olmadıklarından böyle bir iddia da yerinde olamaz.

Bunların Avar Türklerine ait olması da pek kabul edilemez. Çünkü bu heykellerin bulunduğu yerlerin bir kısmında Avarlar asla bulunmamış diğer kısmında da pek az bulunmuştur. Öyle bir kavim bulmak icap eder ki bütün bu heykellerin bulunduğu araziye sahip olmuş oralarda yaşamış ve eser bırakmış olsun. Bu kavim Kotwiczin de pek haklı olarak söylediği gibi Türklere aittir.



Desen : Nuri Abaç

Bu heykellerin Türklere ait olduğuna dair deliller reddedilemeyecek derecede açıktır: Çin tarihleri VI ncı yüzyıldan, VIII inci yüzyıla kadar Gök-Türklerin mezarlarının üzerine heykel diktiklerini kaydetmektedirler. Orhun nehri havalisinde Prens Kül-tegin ve hükümdar Bilge hanın adına dikilen anıtın civarında heykeller bulunmuştur. Heykellerin bu Türk anıtına ait olup olmadığı meselesi artık münakaşa edilemez. Halife tarafından Türkler arasına gönderilen sefer heyeti arasından İbn Fadlanın eserinde de Oğuzların kabirleri üzerine heykel diktiğini okumaktayız. Acem şairi Nizami (ölümü 1203) de Kıpçakların işgal etmiş oldukları bozkırlarda sanemlerin dikilmiş olduğundan bahsetmektedir. Bu hususta en açık malûmatı Rubruquis vermektedir. XIII üncü yüzyılda Moğollar nezdine Batı âlemlinden Plano Carpini, Lonjumel gibi elçiler gönderildiği sırada Fransa Kralı Saint Louis de Rubruquis'i göndermişti. Bu zat seyahati esnasında gördüklerini yazmış olup bu eserinde Kuman Türklerinden bahsederken aynen şöyle demektedir.

«Kumanlar kabirleri üzerine tepeler yaparlar ve bunların üzerine elinde bir kadeh tutan yüzü doğuya çevrilmiş olan heykeller koyarlar.»

Bu açık bilgi ve delillerden sonra Asyanın doğusundan Avrupanın ortasına kadar geniş bir arazide bulunan heykellerin kimlere ait olduğu anlaşılabilir. Bütün bu heykellerin bulunduğu arazide de Türk kavminin hakim olduğu tarihi bir hakikattir. (Devamı yar)

Kuyudaki Zenci

(Baştarafı Sa. 10 da)

Bokus bağırdı: U u h u u . . . Ne olur beyefendi bana yardım edin.

Robinson'un köpekleri tilkiyi sıkıştırmak üzere idiler. Ellerini ağzına bir honi gibi koyarak haykırdı: «Uuhuuu!. Uuhuuu!...»

Bokus sordu:

— Siz hâlâ yukardamısınız? Rica ederim Bay Jules gitmeyin. Beni bırakmayın kuyuda. Buz tutacağım. Hiç olmazsa beni buradan çıkarsanız istediğiniz herşeyi yaparım. Bütün gece gırtlığıma kadar bu soğuk su içinde kaldım.

Jules kuyunun açık yerine bir iki tahta attı.

— Yukarda ne yapıyorsunuz? diye sordu Bokus.

Öbürü şapkasını çıkardı. kenarını kulak ardına yelpaze gibi yerleştirdi. Koşuşan köpeklerinin solumalarını işitebilirdi artık.

— Kaç tane tilki köpeğin var, Bokus?

— Sekiz tane, dedi Bokus. Hem de tilki için en iyi cinsten köpekler. Ama önce şu kuyudan çıkmak istiyorum.

— En az ne kadarı ile uyuyacaksın ha Bokus?

— Topu topu sekiz köpeğim var, dedi Bokus. Ama ihtiyacınız varsa... Vallahi köpeklerim eksilirse yüreğime işler bu...

— Kuyudan çıkacağına da aklın kesiyor mu? dedi Jules.

— Vallahi sizin yardımınızı hesaba katıyorum. Herhalde başka çare yok. Çabaladım tırmanırım diye, her seferinde ayaklarımın altındaki toprak kaydı.

— Kuyuyu öyle bulandırdım ki tam bir hafta suyu içilmez. Var hayrını gör! dedi Jules.

— Karaya tekrar çıkacak olursam kuyunuzu temizlemek için elimden geleni yapacağım. Köpeklerimin avlandığını işiyor musunuz?

— Her vakitki gibi dere tarafındalar. Size kovayı sarkıtmayı düşünüyorum. Biraz ben çekeirim, biraz sen tırmanırsın. Belki böylece çıkabilirsin.

Bokus hararetle:

— Vallahi çok iyi olur, dedi. Yerimdeyim. Kovayı ne zaman sarkıtacaksın?

Robinson doğruldu. Tepe üzerindeki köpeklerini dinledi. Seslerinden, tilkiyi bir ağaca tırmanmağa mecbur etmekte gecikmediklerini anladı.

— Güneşin doğmasına bir saat ya var ya yok, dedi. Köpeklerim ne yapıyorlar çıkıp tepeye

bir göreyim. Kuyu başında ortalık ağarmadan çok şey yapamam.

Bakus yalvardı:

— Gitmeyin, beni bırakmayın. Lütfen kovayı sarkıtın çıkmama yardım edin. Arkalarında olmazsam köpeklerim azıtlarlar. Buradan mutlak çıkmam lâzım. Aman beyefendi! Uuhuuu!... Uuhuuu!...

Köpek sürüsü dereden ayrılıyor ve eve doğru yöneliyordu. Jules şapkasını çıkardı. Kulağına yaklaştırdı. Köpeklerin havlamalarını ve solumlarını dinledi. Bokus'un işitebileceği kadar yüksek sesle:

— İki köpeğim daha olursa memnun olurum, dedi. Yalnız iki tane... Şimdilik bütün eksikim bu...

Bokus sordu:

— Benimkilerden iki tanesini istemiyorsun ya Bay Jules?

— Tam bir iş yapacak zaman, dedi Jules. Zamanı veya değil. Şu anda sen kuyunun dibindedin ve çıkmak istiyorsun.

— İki tane mi dediniz?

— İki tane dedim.

Kuyunun dibinde uzun bir sessizlik oldu.

Beş dakikadır Jules etrafındaki köpek sürülerini dinliyordu. Birleri tepede, bir başkaları aşağıda dere etrafında, diğerleri uzaktaki yüksek yerlerde... Köpeklerin sesi onun için dünyadaki işitilecek seslerin en tatlısıydı. Bir gecelik bütün uykusunu, yeni bir iz üzerine düşmüş bir köpek sürüsünün tek sesini dinlemek zevkine feda edebilirdi.

— Uuhuuu!... diye bağırdı.

Kuyunun dibinden Bokus seslendi:

— Bay Jules!

Jules kuyuya yaklaştı. Zencinin ne demek istediğini anlamak için eğildi.

— Bokus! Şimdi işe aklın yattı mı?

— Vallahi iki köpek, iki köpek ama, elden çıkarmıyacağım. Şüphesiz ki hayır.

— Neden? dedi Jules.

— Çünkü bana yalnız altı tane kalacak. Bunlarla hiç tilki avlayamam.

Jules kalktı. Ayağı ile tahtaları kuyunun açık yerine itti.

— Şimdilik bir tek köpekle bile avlanamayacağım, dedi. Çünkü seni kuyuda bırakacağım. Suyu karıştır dur. Sabaha henüz bir saat var. Seninle çene çalıp zamanımı öldüremem. Dönüşte

Karımın Kocası

(Baştarafı Sa. 24 de)

— İhtiyarlasanda şu muzipliği bırakmıyacaksın, Leuci'ciğim!

Ama dostumun tâbiriyle muziplik edemediğim zamanlar da oluyor. Elimde olmadan, şakalarım acılaşıveriyor, araba gezintilerimizde Florestano sözlerimden almıyor. Meselâ ona diyorum ki:

— İmrenilecek gibi olsaydı bir an benim yerime geçmeni isterdim. Florestano'cuğum. Senin için her şey bittikten sonra, yâni pek yakında hayatın başkaları için gene hep aynı kalmakta devam edeceğini ve senin yokluğunda başkalarının ne makul hareketlerde bulunabileceklerini düşününce emin ol sen de benim gibi bir tuhaf olurdun.

Ben açıkça söylüyorum ama Florestano anlamamazlıktan geliyor. O zaman devam ediyorum:

— Meselâ, mezarıma ne çeşit bir çelenk koyacağını biliyorum, Florestano'cuğum. Porselen bir çelenk.

Florestano bundan ötesini dinlemeye yanaşmıyor, o zaman susuyorum, ve şu etsiz, solgun ve bitkin halimle, Gianicolo'nun maviliği içindeki caddelerde ağır ağır giderken, batan günün tatlı manzarasını seyrediyorum. -Acı da olsa- tadını başkalarının çıkaracağı bu hayattan bana ne? Yanımda oturmuş içini çeken şu etli canlı adamdan bana ne, hattâ ben çekip gittikten sonra, benim kim olduğumu, nasıl bir insan olduğumu bilemeyecek olan yavrumdan bana ne!

— Baba!

Florestano dönüp ona kuru bir sesle:

— Ne var? diyecek.

Annenin kocası o, Carlocu'ğum, asıl baban değil, anlıyor musun?

Ama yaşamak öyle güzel.., Öyle eşsiz bir şey ki!

belki bir iş yapmak için daha da hazırlanmış olursun.

— Aman beyefendi, gel bana yardım et, dedi Bokus. Ama yardımınıza mukabil elimden iki köpeğimi almağa kalkışma.

Jules dönüp giderken yanlışlıkla kovanın üzerine bastı. Tepeye ulaşan keçi yoluna doğru yöneldi. Yukarda köpeklerinin koştuğunu işitti. Şapkasını kulak ardına yerleştirmişti; Polly, Se-

nator soluyor; Mary Jane inliyor, Sunshine acı acı hırıyordu.

Robinson şapkasını giydi. Kenarlarını bastır-
dı. Tepede köpekleri ile buluşmak üzere yürüdü.
Tilki artık uzun zaman ellerinden kaçamıyacaktı.
Köpeklerine «Uuhuu!...» diye bağırdı.

— Uuhuu!..

Muzaffer bir yanı ona cevap verdi.

LINDA

Yazan : John Hewitt

Çeviren : Akın Unlu

Dün seni düşte gördüm Linda
İkimiz bahtiyarlar ülkesindeydik
Ellerimizde ışık saçan şeyler vardı
Ama sonra onlar kayboldu...

O anlar sen vardın yalnız
Ne kadar parlıyordun sevgilim..
Tepeleri uçarak aşmış,
Bulutlarla dost olmuştuk.. Ama
Sonra herşey birden kararmıştı,
«Linda, Linda neredesin».....
Diye bağırmıştım.

Nazlı tatlı sevgili,
Biliyormusun gülümsemek
Daima mütebessim olmak için
Yaratılmadın mı sen?..

Ekspres Boyahanesi

Kuru temizleme - Boya - Pile
Örgü işleriniz için emrinizdedir.

Bir kere uğramanız menfaatiniz icabıdır.

Lütfen bu ismi unutmayınız.

Ekspres Boyahanesi

Okurlara Cevaplar

Necati Koparan (Adana)

Denemeleriniz incelendi. «Aşk Dolu Geceler» diğerlerine nazaran daha ustaca işlenmiş bir şiir. Yalnız söyleyişinizi zayıf bulduk. Size tavsiye edeceğimiz şey, çokça şiir kitabı okumanızdır. İyi dilekeleriniz için teşekkür ederiz.

Birgül Önal (Urfa)

«Kimbilir - Güzeldir Aşk - Bir Zamanlar - İtiraf» isimli şiirleriniz ile «Yitirdiğim Sevgiliye» adlı hikâyeniz incelendi. Hikâyeniz şiirlerinize nazaran zayıf. Klâsik hikâye türünden vazgeçerek, günümüz hikâye akımına uymanızı elzem görüyoruz. Şiir denemeleriniz neşredilecek. İyi niyet dilekeleriniz için teşekkürler.

Feyzi Kılıç (Bursa)

«Kekemedem şiirler» neşredilecek. Diğer denemelerinizi gönderebilirsiniz. Başarılar.

F. Belkis Özgen (Adana)

«Başka» isimli denemeniz neşredilecek. Selâmlar.

Şaban Mutlu (Silifke)

«Sıfırlara Talim ve Özür Mektubu» isimli hikâyenizi biraz daha yeni bir anlayış ile işleyiniz. Başarılar.

Mehmet Bacaksızlar (Adana)

«Öykü» adlı denemenizi çok zayıf bulduk. Bu denemeniz üzerinde çokça çalışmanız gerekiyor. Başarılar.

Sevda Tanol (Moda - İstanbul)

«Boğaziçi ve Anılar» neşredilecek. İyi niyetleriniz için teşekkürler. İstanbul temsilciğimiz için yaptığımız teklif kurulumuzda konuşularak, size bir mektupla bildirilecektir. Selâmlar:

Haydar Özüğurlu (Adana)

«Gül ile bülbül» incelendi. Üzerinde biraz uğraşmanız gerekiyor. Başarılar.

Gülnihâl Türker (Adana)

«Sükut» isimli denemenizi tekrar işliyerek bize gönderiniz. Selâmlar.

Aydın Öner (Kadıköy - İstanbul)

«Susuk Şair - Düş - Alış Veriş» isimli denemeleriniz incelendi. Sırasıyla neşredilecektir. İyi niyetleriniz ve Adana sanatçılarımıza ait övgülerinize mukabele eder, teşekkürlerimizi bildiririz. Selâmlar.

Metin Akdağ (Mersin)

«Bir çağrı Sabahı» neşredilecek. Selâmlar.

Zerrin Özbaş (Adana)

«Düşüncelerim» neşredilecek. Selâm ve başarılar.

Rüya Canlı — Fatma Benli (Kars)

Işığımızın Karsa kadar varmasından duyduğunuz sevince aynı heyecanla katılıyoruz. Denemelerinizden «IRAKCA ve HALKALAR» neşredilecek. Selâmlar.

Sevgili Okurlarımız!

ÇIRA okuyucularından gördüğü yakın ilgiden cesaret alarak, pek yakında «ÇIRA YAYINLARINA» başlayacaktır. ÇIRA yayınlarının ilk kitabı «GENÇ ŞAİRLER ANTOLOJİSİ» olacaktır. ÇIRA yurdun her köşesindeki sanatçı arkadaşlarından şiirler beklemektedir.

NOT : Antolojiye girebilmek için üç adet şiir, bir vesikalık fotoğrafla birlikte kısa biyografilerini ÇIRA adresine postalamaları şarttır.

ÇIRA Sanat ve Fikir Dergisi

«GENÇ ŞAİRLER ANTOLOJİSİ»

ADRES : Eski Belediye Civarı No. 18

Sanat Sever Gençliğe

Mayıs ayında Şehrimizin 6 Sinemasında birden gösterilecek olan Senelerin en güzel ve müstesna filmi.

(SERSERİ)

Sizlerin zevkine takdim edilecektir. Bu film 5 senede hazırlanan **Göbeksiz içtimai dertlerinizin bir ifadesidir.**
GÖRMENİZİ BİLHASSA TAVSİYE EDERİZ.

Sayın Adanalılara Müjde!..

Çukurovamızın heyecan ve sabırsızlıkla beklediği «**İRŞAD**» Ticaret Limited Şirketi sayın hemşehrilerinin hizmetine girmiştir.

İRŞAD Ticaret Limited Şirketi'n de Bilumum Elektrik Malzemesi, Elektrik Motorları, Sayaçlar, Otomatik şarteller, yer altı kabloları, Floresant ampulleri, Pilli ve ceryanlı Radyolar, Radyo pil, bataryaları, Kristal ve Madeni avizeler, aplikler, Dikiş makinası, Çamaşır makinası, Bisiklet, Elektrik ocak ve ısgaraları, Çelik masa, Sandalye, dolap v.s. gibi araçlarınızı en ucuz ve en sağlam bir şekilde temin edebilirsiniz.

İRŞAD Ticaret Limited Şirketi

Dörtüol Ağız, İşçi Sigortaları Kurumu Kat. 1-2 No. 3 Telefon 1130

Toros-Toros-Toros

TOROS margarininden

Herkes memnun çünkü :

Lezzetlidir

Sıhhidir

Bol Vitaminlidir

*Pilavda, Makarnada ve bütün yemeklerinizde
kullanabileceğiniz yegâne Margarindir*

ISRARIA ARAYINIZ

YAĞCILIKTA HARİKA TOROS ALAMETİ FARİKA